

Έκφραση Γνώμης Προτοβουλίας της Ο.Κ.Ε. με θέμα τη «Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Σελ. 2

«Ευρωπαϊκός Χάρτης για τις Μικρές Επιχειρήσεις» - Γνώμη επί της Έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ για τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές

Σελ. 5

Έκφραση Γνώμης της Ο.Κ.Ε. επί των Σχεδίων Νόμου «Βελτίωση και Εξογχορισμός του Εθνικού Συστήματος Υγείας» και «Σώμα Επιθεωρητών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.) και άλλες διατάξεις»

Σελ. 10

«Κοινωνικός Αποκλεισμός-Φτώχεια στην Ελλάδα-Περιφερειακή Ανάπτυξη» Δημόσια Συζήτηση

Σελ. 12

Έκφραση Γνώμης της Ο.Κ.Ε. επί του Σχεδίου Νόμου «Φορολογικές Ελαφρύνσεις και Απλουστεύσεις και άλλες διατάξεις»

Σελ. 14

Έκφραση Γνώμης Προτοβουλίας της Ο.Κ.Ε. με θέμα την «Παγκοσμιοποίηση του Εμπορίου στο πλαίσιο του Π.Ο.Ε.»

Σελ. 4

Έκφραση Γνώμης Προτοβουλίας της Ο.Κ.Ε. για το «Δημογραφικό Ζήτημα»

Σελ. 8

4η ετήσια Συνάντηση της Ο.Κ.Ε. Ελλάδος με τις Ν.Ο.Κ.Ε.

Σελ. 13

Έκφραση Γνώμης της Ο.Κ.Ε. επί του Σχεδίου Νόμου «Προώθηση της Απασχόλησης και άλλες διατάξεις»

Σελ. 16

6η Ευρωμεσογειακή Σύνοδος Κορυφής των Ο.Κ.Ε. στην Ιταλία

Πραγματοποιήθηκε στις 2 και 3 Νοεμβρίου 2000 η 6η Ευρωμεσογειακή Σύνοδος Κορυφής των Ο.Κ.Ε., στη Νάπολη της Ιταλίας.

Στη διάρκεια της Συνόδου παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν η «Έκθεση για την Κατάρτιση

στον Αγροτικό Τομέα» που εξέδωσε η Ο.Κ.Ε. Γαλλίας, με τη συνεργασία των Ο.Κ.Ε. της Ισπανίας, της Ελλάδας, της Πορτογαλίας, της Ιταλίας και του Εθνικού Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου της Αλγερίας, και η

Συνέχεια στη σελ. 9

Ετήσια Σύνοδος των Προέδρων και των Γενικών Γραμματέων των Ο.Κ.Ε. των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Χάγη

Στις 24 Νοεμβρίου 2000 πραγματοποιήθηκε στη Χάγη η καθιερωμένη ετήσια Σύνοδος των Προέδρων και των Γενικών Γραμματέων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κατά τη διάρκεια της Συνόδου συζητήθηκαν τα εξής θέματα:

- η διεύρυνση της Ε.Ε.,
- η συνεργασία των Ο.Κ.Ε. μέσω του Internet.

Στη συζήτηση για τη διεύρυνση παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα ενός ερωτηματολογίου με θέμα «Η Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ανάπτυξη του Κοινωνικού Διαλόγου στην Κεντρική και

Ανατολική Ευρώπη», που απέστειλε η Ο.Κ.Ε. Ολλανδίας στην Ο.Κ.Ε. των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και στις Ο.Κ.Ε. των χωρών-μελών της Ευρω-

παϊκής Ένωσης.

Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τις απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο αναλύθηκαν

Συνέχεια στη σελ. 7

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Σελ. 3

Göke Frerichs

Πρόεδρος της Ο.Κ.Ε. των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Νέα Γνώση, Νέα Επαγγέλματα. Η επίπτωση των νέων τεχνολογιών»

Διεθνές Συνέδριο στο Παρίσι

Η Ο.Κ.Ε. Γαλλίας και η Ο.Κ.Ε. των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων συνδιοργάνωσαν στις 8 Νοεμβρίου 2000, στο Παρίσι, Διεθνές Συνέδριο με θέμα «Νέα Γνώση, Νέα Επαγγέλματα. Η επίπτωση των νέων τεχνολογιών».

Στη Συνάντηση συμμετείχαν εκπρόσωποι οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών, εκπρόσωποι των Ο.Κ.Ε. της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και εκπρόσωποι από παρόμοιους θεσμούς των υποψηφίων προς ένταξη χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Επίσης συμμετείχαν οι Πρόεδροι των Περιφερειακών Οικονομικών και Κοινωνικών Συμβουλίων της Γαλλίας.

Από την ελληνική Ο.Κ.Ε. συμμετείχε ο Πρόεδρος της, καθηγητής κ. Ανδρέας Κιντής.

Συνέχεια στη σελ. 2

Συνήλθε την Τρίτη 17 Οκτωβρίου 2000 η Ολομέλεια της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Ο.Κ.Ε.), προκειμένου να εκφράσει Γνώμη Πρωτοβουλίας με θέμα τη «Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Στη συζήτηση συμμετείχε ο κ. Κ. Αμοιρίδης, Σύμβουλος Πρεσβείας Α', από το Υπουργείο Εξωτερικών.

Οι Ο.Κ.Ε. των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην καθιερωμένη ετήσια Συνάντησή τους, που φέτος τελεί υπό την αιγίδα της ολλανδικής Ο.Κ.Ε., αποφάσισαν να επεξεργαστούν κοινές θέσεις για το θέμα της επικείμενης διεύρυνσης της Ε.Ε. Ως πρώτο βήμα στην κατεύθυνση αυτή, ορίστηκε η συγκέντρωση και η σύνθεση των Γνωμών των εθνικών Ο.Κ.Ε. για το παραπάνω θέμα. Για το σκοπό αυτό, η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. αποφάσισε να προβεί στην έκδοση σχετικής Γνώμης Πρωτοβουλίας, ορίζοντας αρμόδια Επιτροπή Εργασίας.

Με την παρούσα Γνώμη της η Ο.Κ.Ε. στοχεύει στην διατύπωση κοινών θέσεων και προτάσεων, αλλά ενδεχομένως και προβληματισμών και επιφυλάξεων των κοινωνικών φορέων για όλες εκείνες τις πτυχές της θεσμικής, οικονομικής, κοινωνικής και αγροτικής διάστασης της διεύρυνσης που τους αφορούν άμεσα.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί επίσης ότι πρέπει να προετοιμάσει την ελληνική κοινωνία και την κοινή γνώμη για τις συνέπειες της διεύρυνσης, να εξηγήσει και να εκλαϊκεύσει τη σημασία της.

Η Ο.Κ.Ε. τάσσεται υπέρ της διεύρυνσης την οποία κρίνει ως μία

Έκφραση Γνώμης Πρωτοβουλίας της Ο.Κ.Ε. με θέμα τη «Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Πάνω:
Ο Πρόεδρος και ο Γενικός Γραμματέας της Ο.Κ.Ε. με τον κ. Κ. Αμοιρίδη
Αριστερά:
Ο κ. Π. Αλεξόπουλος, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ο.Κ.Ε.

μεγάλη δημοκρατική πρόκληση για την Ένωση και μία ιστορική ευκαιρία για τη δημιουργία ενός ενιαίου πολιτικού, οικονομικού και κοινωνικού χώρου. Η Ο.Κ.Ε. στηρίζει τη διαδικασία διεύρυνσης επειδή πιστεύει ότι θα ευνοήσει αμφίδρομα τόσο τα κράτη-μέλη όσο και τις υποψήφιες χώρες, θα βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας σε παγκόσμιο επίπεδο και θα προωθήσει την πολιτική και οικονομική σταθερότητα στα κράτη-μέλη και στο σύνολο γενικότερα της Ευρώπης. Επίσης, η Ο.Κ.Ε. στηρίζει τις αποφάσεις οι οποίες ελήφθησαν στο Συμβούλιο Κορυφής του Ελσίνκι σε ό,τι αφορά στην ένταξη της Κύπρου, την έναρξη διαπραγματεύσεων ένταξης με τις 6 νέες χώρες, την εφαρμογή της αρχής της διαφοροποίησης (principle of differentiation), την παρότρυνση για εφαρμογή και ενίσχυση του

υιοθετηθέντος Κοινοτικού Κεκτημένου και των διεθνών συμφωνιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τις υποψήφιες χώρες, καθώς και τον χαρακτηρισμό της Τουρκίας ως υποψήφιας χώρας κάτω από τις γνωστές προϋπο-θέσεις.

Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει, όμως, ότι το εγχείρημα της διεύρυνσης κρύβει πολλούς κινδύνους για τη σταθερότητα, την οικονομική και κοινωνική συνοχή της Ένωσης και των κρατών-μελών της, εάν δε συνοδευτεί από τα αναγκαία εχέγγυα της επαρκούς προετοιμασίας τόσο των υποψηφίων χωρών όσο και της ίδιας της Ε.Ε., αλλά και της έγκαιρης πρόβλεψης και ορθής αντιμετώπισης των συνεπειών της. Η διεύρυνση πρέπει να προχωρήσει με προσεχτικά και συνετά βήματα ώστε να μην ανατραπουν τα μέχρι τώρα επιτεύγματα στον τομέα της ΟΝΕ και της οικονομικής και κοι-

νωνικής συνοχής.

Ειδικότερα, η Ο.Κ.Ε. κρίνει αναγκαίο ότι κατά τη στιγμή της ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι μεν υποψήφιες χώρες πρέπει να πληρούν τα κριτήρια της Συνόδου της Κοπεγχάγης, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στην υιοθέτηση και εφαρμογή του Κοινοτικού Κεκτημένου αναφορικά με την Ενιαία Αγορά, η δε Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει τις εσωτερικές αναδιαρθρώσεις της και να έχει ήδη εγκαταστήσει το οικονομικό πλαίσιο το οποίο απαιτείται από τη διεύρυνση. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει, επίσης, ως αναγκαία την αναγνώριση, τόσο κατά την προενταξιακή περίοδο όσο και μετά από αυτήν, κατά περίπτωση μεταβατικών περιόδων προσαρμογής των ΧΚΑΕ στο Κοινοτικό Κεκτημένο, μόνο όμως ως προς τις επιμέρους πολιτικές, τομείς ή κλάδους που δε θέτουν σε κίνδυνο την ολοκλήρωση του ευρωπαϊκού χώρου και της ενιαίας αγοράς.

Περαιτέρω, στη Γνώμη της Ο.Κ.Ε. εξετάζονται διεξοδικά οι θέσεις της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την θεσμική, κοινωνική, οικονομική και γεωργική διάσταση της διεύρυνσης.

«Νέα Γνώση, Νέα Επαγγέλματα. Η επίπτωση των νέων τεχνολογιών»

Συνέχεια από τη σελ. 1

Το Συνέδριο παρακολούθησαν η Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κα Nicole Fontaine, καθώς και οι κ.κ. Michel Rocard, τ. Πρωθυπουργός της Γαλλικής Δημοκρατίας και Jacques Delors, τ. Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ιδιοκτησία:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ο.Κ.Ε.)

Έδρα:

Αμβρ. Φραντζή 9, 117 43 Αθήνα
Τηλ.: (01) 92.49.510-2, Fax:(01) 92.49.515

Εκδότης:

καθηγητής Α. Κιντής, Πρόεδρος της Ο.Κ.Ε.

Επιτροπή Σύνταξης:

Δ. Κυριαζής, Δ. Πολίτης, Ν. Λιόλιος
Αντιπρόεδροι της Ο.Κ.Ε.

Επιμέλεια Έκδοσης:

Μ. Θεοδώρου, Υπεύθυνη Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Ο.Κ.Ε.

Επιμέλεια Κειμένων:

Μ. Γιαννακούρου, Δ. Κιούκας, Α. Παπιδάωννου,
Επιστημονικοί Συνεργάτες της Ο.Κ.Ε.

Μ. Θεοδώρου, Υπεύθυνη Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Ο.Κ.Ε.

Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση-Παραγωγή:
ΚΑΜΠΥΛΗ, Αντιγόνης 60, τηλ. 51.56.820

Σ Υ Ν Ε Ν Τ Ε Υ Ξ Η

Göke Frerichs

Πρόεδρος της Ο.Κ.Ε. των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

“**Η συμβολή των κοινωνικο-οικονομικών ομάδων συμφερόντων είναι μείζονος σημασίας για τη μεγιστοποίηση της διαφάνειας και της αποδοχής των πολιτικών τόσο σε εθνική όσο και σε ευρωπαϊκή κλίμακα**”

Ποιός είναι ο ρόλος του θεσμού της Ο.Κ.Ε. των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων;

Αναλαμβάνω την Προεδρία της Ο.Κ.Ε. σε μια περίοδο που η Ευρωπαϊκή Ένωση πρόκειται να λάβει μια σειρά από εξαιρετικά βαρύνουσες και σημαίνουσες αποφάσεις.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή καλείται να συμβάλει στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Οι ευθύνες της έχουν αυξηθεί στο βαθμό που αυξήθηκαν και οι προσδοκίες από τη δράση της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία δημιουργήθηκε με τη μορφή μιας κοινωνίας κρατών, εξελίσσεται σταδιακά σε μια κοινωνία των πολιτών, οι οποίοι συμμετέχουν ως άτομα καθώς και με τους συνδέσμους, τους συνδικαλιστικούς οργανισμούς, τις οργανώσεις και τις ενώσεις που σχηματίζουν, στα όσα συμβαίνουν στην Ένωση ή στις δράσεις των θεσμών και των οργάνων της καθώς και στον τρόπο με τον οποίο αυτές υλοποιούνται στο όνομα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παρόλο που, σύμφωνα με τις συνθήκες, η Ο.Κ.Ε. διαδραματίζει έναν κατ' αρχήν συμβουλευτικό ρόλο, δεν παύει να εκφράζει στους κόλπους του πολιτικού συστήματος της Ε.Ε., τις δραστήριες και οργανωμένες δυνάμεις της ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών, εξασφαλίζοντας τη συνεργασία αυτών στη διαδικασία διαμόρφωσης βούλησης και στη λήψη αποφάσεων. Αυτό εναρμονίζεται απόλυτα με την έννοια της «συμμετοχικής δημοκρατίας», δηλαδή με την αναζωογόνηση της δημοκρατίας με τη συμμετοχή και με τη βούληση των παραγόντων της να αναλάβουν ευθύνες που σχετίζονται με τα κοινά.

Πώς μπορούν τα εθνικά Οικονομικά και Κοινωνικά Συμβούλια να συνδράμουν την Ευρωπαϊκή Ο.Κ.Ε. στην επίτευξη των στόχων της;

Τα εθνικά Οικονομικά και Κοινωνικά Συμβούλια αποτελούν επίσημα συμβουλευτικά σώματα που συμβάλουν στη διασφάλιση της συνεργα-

σίας και του διαλόγου μεταξύ των διαφόρων κοινωνικοοικονομικών ομάδων συμφερόντων των κρατών-μελών. Η δράση των εθνικών Οικονομικών και Κοινωνικών Συμβουλίων για την οργάνωση της συμμετοχής τους στο σχεδιασμό πολιτικών, είναι παρεμφερής προς εκείνη της ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής. Η αποδοχή των πολιτικών εκ μέρους των πολιτών είναι εφικτή μόνον διαμέσου ενδεδειγμένης διαβούλευσης, η οποία παρέχει τη δυνατότητα στις οργανώσεις που βρίσκονται πλησιέστερα στους πολίτες να προσφέρουν την πείρα και την εμπειρογνωμοσύνη τους. Ως προς τούτο, τα εθνικά Οικονομικά και Κοινωνικά Συμβούλια δύνανται να διαδραματίσουν εξαιρετικά ενδιαφέροντα και σημαντικό ρόλο δια της παροχής πληροφοριών και δια της εισαγωγής καινοτόμων δράσεων στο συμβουλευτικό πεδίο. Δύνανται, επίσης, να συνεισφέρουν στην προβολή του έργου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, με τη δημοσιοποίηση των γνωμοδοτήσεων και των εκθέσεων της στο δικό τους κοινό, προτρέποντάς το να ανταποκριθεί και να συμμετάσχει, καθώς και να λειτουργήσουν ως «αντηχείο» του ευρωπαϊκού ομολόγου τους, καταδεικνύοντας πόσο ολοκληρωμένη και δημοκρατική μπορεί να είναι η διαβούλευση. Τα εθνικά Οικονομικά και Κοινωνικά Συμβούλια είναι σε θέση να καταστήσουν σαφές ότι η συμβολή των κοινωνικοοικονομικών ομάδων συμφερόντων είναι μείζονος σημασίας για τη μεγιστοποίηση της διαφάνειας και της αποδοχής των πολιτικών τόσο σε εθνική όσο και σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Η επίτευξη συγκροτημένης συνεργασίας κρίνεται κεφαλαιώδης για την εδραίωση του ρόλου της διαβούλευσης στο πλαίσιο της δημοκρατικής διαδικασίας ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η ευρωπαϊκή Ο.Κ.Ε. και οι εθνικοί ομολογοί της αποτελούν θύλακες εμπειρογνωμοσύνης και, ως εκ τούτου, καθίστανται φυσικοί σύμμαχοι, υπέρμαχοι του εξορθολογισμού της διαδικα-

σίας χάραξης πολιτικών, ενώ είναι απαλλαγμένοι από οποιαδήποτε κομματική δέσμευση, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην ανάπτυξη και στην ενδυνάμωση της συμμετοχικής δημοκρατίας εντός της Ε.Ε.

Πώς αντιλαμβάνεστε το ρόλο των Οικονομικών και Κοινωνικών Συμβουλίων στην Ευρώπη;

Τα εθνικά Οικονομικά και Κοινωνικά Συμβούλια χρησιμεύουν ως πομποί αναμετάδοσης μεταξύ της ευρωπαϊκής Ο.Κ.Ε. και των αντίστοιχων εθνικών τους κοινωνικοοικονομικών ομάδων συμφερόντων, αποτελούν ορατά βήματα διαβούλευσης που παρέχουν τη δυνατότητα στους κοινωνικοοικονομικούς εταίρους να εργάζονται μαζί και, τέλος, συνιστούν από παράδειγμα εύρυθμης λειτουργίας μιας συμμετοχικής κοινωνίας.

Τα εθνικά Οικονομικά και Κοινωνικά Συμβούλια, ακριβώς όπως η ευρωπαϊκή Ο.Κ.Ε., μπορούν να δράσουν ως καταλύτες για την εμφάνιση συναφών διαρθρώσεων σε γειτονικές υποψήφιες προς ένταξη χώρες. Ενδυναμώνουν τη θέση του ευρωπαϊκού ομολόγου τους για την περαιτέρω ανάπτυξη της κατ' εξοχήν έννοιας της ακομμάτιστης πολιτικής διαβούλευσης, δίδοντας στους εθνικούς κοινωνικοεπαγγελματικούς κύκλους την αίσθηση ότι συμβάλλουν στη διαμόρφωση πολιτικών και στην αποδοχή τους από το ευρύ κοινό. Τα εθνικά Οικονομικά και Κοινωνικά Συμβούλια έχουν τη δυνατότητα να προβάλουν τον τρόπο κατά τον οποίο οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να αποτελέσουν αναπόσπαστο τμήμα των διαδικασιών λήψεως αποφάσεων, προσδίδοντάς τους καταφανέστατη προστιθέμενη αξία. Τα εθνικά Οικονομικά και Κοινωνικά Συμβούλια λειτουργούν ως γέφυρα μεταξύ των δημοσίων αρχών και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και ως μόνιμο φόρουμ διαλόγου και διαβούλευσης.

'Εκφραση Γνώμης Πρωτοβουλίας της Ο.Κ.Ε. με θέμα την «Παγκοσμιοποίηση του Εμπορίου στο πλαίσιο του Π.Ο.Ε.»

Συνήλθε την Τρίτη 17 Οκτωβρίου 2000 η Ολομέλεια της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Ο.Κ.Ε.), προκειμένου να εκφράσει Γνώμη Πρωτοβουλίας με θέμα την «Παγκοσμιοποίηση του Εμπορίου στο πλαίσιο του Π.Ο.Ε.».

Η Ελλάδα είναι χώρα που έχει ενταχθεί στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και αντιμετωπίζει τόσο τις προοπτικές που διανοίγονται, όσο και τις συνέπειες που το συνοδεύουν. Ο διάλογος όμως στη χώρα μας για το θέμα αυτό δεν έχει λάβει τη δημοσιότητα που θα έπρεπε ενώ, όποτε τίθεται το θέμα, τίθεται με μια τέτοια ιδεολογική και φιλοσοφική φόρτιση ώστε κινδυνεύει να χαθεί η ουσία. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η παγκοσμιοποίηση αποτελεί μία εξέλιξη που δημιουργεί σοβαρές απειλές αλλά διανοίγει και σημαντικές δυνατότητες για την οικονομική και κοινωνική κατάσταση των χωρών που μετέχουν σε αυτή.

Για να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες αυτές αλλά και να μειωθούν οι απειλές, θα πρέπει να συντρέξουν οι εξής προϋποθέσεις:

α. Η παγκοσμιοποίηση πρέπει να είναι αμφίπλευρη. Με άλλα λόγια, θα πρέπει να υπάρχουν οι στοιχειώδεις συνθήκες λειτουργίας του ελεύθερου και θεμιτού «ανταγωνισμού» στην παγκόσμια αγορά, πράγμα που προϋποθέτει ότι οι λιγότερο αναπτυγμένες χώρες θα μπορούν να μετάσχουν στην παραγωγική διαδικασία. Αυτό προϋποθέτει την άμβλυνση του προβλήματος των χρεών των χωρών του Τρίτου Κόσμου με τη δημιουργία συνθηκών υγιούς ανάπτυξης σε αυτές. Ιδιαίτερα θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για τη δημιουργία συνθηκών ενεργητικής συμμετοχής των λιγότερο αναπτυγμένων κρατών στη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης. Αυτό δεν είναι μόνο ζήτημα δικαιοσύνης αλλά θα λειτουργήσει προς όφελος και των ήδη αναπτυγμένων κρατών.

Μία τέτοια διαδικασία θα πρέπει να περάσει μέσα από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Παγκόσμια Τράπεζα, θεσμοί οι οποίοι ακόμη δεν έχουν προσαρμοσθεί στις συνθήκες της νέας μονοπολικής παγκόσμιας πραγματικότητας. Προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να δραστηριοποιηθεί τόσο ο Ο.Η.Ε. όσο και η Ευρωπαϊκή Ένωση.

β. Πέραν του δημοσίου χρέους των χωρών αυτών, πρέπει να αντιμετωπισθεί και το θέμα της υποδομής. Η νέα τεχνολογία δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής σε χώρες που στερούνται στοιχειώδους υποδομής και σε τμήματα του πληθυσμού που δεν έχουν τα απαραίτητα εφόδια, παιδεία και τεχνογνωσία για να συμμετάσχουν. Τέτοιες περιοχές και τμήματα πληθυσμού πρέπει να υποβοηθηθούν ώστε να καλύψουν την υστέρηση εκκίνησης.

γ. Η παγκοσμιοποίηση πρέπει να είναι πράγματι οικουμενική. Ασχέτως των θετικών και αρνητικών πτυχών που παρουσιάζει για τους λαούς που μετέχουν σε αυτή, η παγκοσμιοποίηση έχει ακόμη δυσμενέστερες επιπτώσεις για όσους αποκλείονται από αυτήν. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να μην υπάρχουν αποκλεισμοί που συνήθως επιβάλλονται από τις ισχυρότερες χώρες με μη οικονομικά κριτήρια και θα πρέπει μία χώρα, εφ' όσον το επιθυμεί και αποδέχεται τις αρχές και τους κανόνες του Π.Ο.Ε., να μπορεί να μετέχει στην παγκοσμιοποίηση.

δ. Το δημιουργούμενο θεσμικό πλαίσιο δεν θα πρέπει να περιορισθεί στη διευκόλυνση της οικονομικής πτυχής της παγκοσμιοποίησης. Θα πρέπει να επεκταθεί και σε δύο τομείς που μέχρι σήμερα δεν έχουν τύχει κατάλληλης αντιμετώπισης: την εργασία

και το περιβάλλον.

Στις εργασιακές σχέσεις, η παγκοσμιοποίηση δημιουργεί το υπόβαθρο εκείνο που επιτρέπει τη θέσπιση ενιαίων ελάχιστων προδιαγραφών προστασίας του εργατικού δυναμικού, ενός πλαισίου δηλαδή που απελευθερωμένο από την πίεση του ανταγωνισμού θα μπορεί να αμβλύνει (χωρίς βέβαια και να άρει) τις επιπτώσεις του παράγοντα «κόστος εργασίας» στην επιλογή τύπου επένδυσης. Η θέσπιση διεθνών προδιαγραφών προστασίας των εργαζομένων είναι βέβαια έργο της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας της οποίας ο δημιουργικός και ο ελεγκτικός ρόλος θα πρέπει να αναβαθμισθεί. Παράλληλα, θα πρέπει να επιδιωχθεί η συνοχή μεταξύ των πολιτικών του Π.Ο.Ε. και της Δ.Ο.Ε.

Ως προς το περιβάλλον, η κατάσταση έχει φθάσει στα όρια του συναγερμού. Η τεράστια αύξηση των συναλλαγών έχει οδηγήσει σε αύξηση των κάθε είδους μεταφορών (αεροπορικές, θαλάσσιες και χερσαίες) με σημαντικότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον. Ομοίως, η επέκταση της εκβιομηχάνισης σε ολοένα περισσότερες περιοχές του πλανήτη και η μη ελεγχόμενη εκπομπή του διοξειδίου του άνθρακα μολύνει με ρυθμό γεωμετρικά αυξανόμενο τη γήινη ατμόσφαιρα. Παράλληλα, η αύξηση του καταναλωτισμού στις δυτικές χώρες καθώς και του εξωτικού τουρισμού σε συνδυασμό με την προϊούσα φτώχεια στις μη αναπτυγμένες χώρες οδηγεί σε ολοένα αυξανόμενη εκμετάλλευση των παγκόσμιων φυσικών πόρων (αποψίλωση των δασών, αλιεία κ.λπ.). Τέλος, δεν πρέπει να παραβλέπονται και οι επιπτώσεις της παγκόσμιας αύξησης του τουρισμού (συνέπεια της παγκοσμιοποίησης) που οδηγεί στη μείωση των παρθένων περιοχών της γης. Τα ζητήματα αυτά θα πρέπει να αντιμετωπισθούν άμεσα στο πλαίσιο του Ο.Η.Ε. γιατί οι επιπτώσεις τους αφορούν όλα τα κράτη, ανεξαρτήτως βαθμού ανάπτυξης και ευημερίας.

ε. Το διεθνές θεσμικό πλαίσιο θα πρέπει όμως να διασφαλίσει και την ελευθερία του ανταγωνισμού. Η μεγέθυνση των επιχειρήσεων συνήθως συνοδεύεται και από δημιουργία ολιγοπωλιακών καταστάσεων σε διεθνές επίπεδο, καταστάσεις οι οποίες είναι δύσκολο να αντιμετωπισθούν με τις επί μέρους εθνικές νομοθεσίες και τους συμβατικούς εθνικούς αντι-

ολιγοπωλιακούς μηχανισμούς. Παράλληλα, μία τέτοια κατάσταση νόθευσης του ανταγωνισμού μπορεί να αποκλείσει μεγάλα τμήματα του παγκόσμιου πληθυσμού από την απόκτηση, χρήση ή εκμετάλλευση της τεχνολογίας. Σε ένα πρώτο στάδιο θα πρέπει να διαμορφωθούν Κατευθυντήριες Γραμμές για τη νομοθεσία του ανταγωνισμού, οι οποίες θα υιοθετηθούν από όλα τα κράτη και θα εφαρμόζονται ενιαία από τα επί μέρους αρμόδια όργανα. Σε μία επόμενη φάση, θα πρέπει να εξετασθεί η δημιουργία ενός αποτελεσματικού υπερεθνικού μηχανισμού ελέγχου της ελευθερίας του ανταγωνισμού.

στ. Η ελευθερία του ανταγωνισμού δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε μία εξίσωση προς τα κάτω της ποιότητας των παραγομένων προϊόντων, ιδιαίτερα σε σχέση με την προστασία των καταναλωτών και του περιβάλλοντος. Θα πρέπει να ξεκινήσει η διαδικασία δημιουργίας διεθνών ελαχίστων προτύπων ποιότητας (στάνταρντς) στα παραγόμενα προϊόντα. Η εμπειρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο θέμα αυτό, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί.

ζ. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στο θέμα της γεωργίας και στις ιδιαιτερότητές της. Μεγάλες ζώνες των αναπτυγμένων κρατών και ακόμη περισσότερο των αναπτυσσόμενων κρατών στηρίζονται οικονομικά και κοινωνικά σε πολύ μεγάλο βαθμό στον αγροτικό τομέα. Στην πορεία προς την παγκοσμιοποίηση, θα πρέπει να υπάρξει ειδική μέριμνα για τη διασφάλιση της διαρκούς ανάπτυξης του γεωργικού τομέα των χωρών αυτών και τη διευκόλυνση των αγροτικών τους συναλλαγών. Η διατήρηση των πληθυσμών στις περιοχές τους, αλλά και η διατήρηση του περιβάλλοντος, συνδέονται στενά με την υγιή ανάπτυξη της αγροτικής δραστηριότητας. Αυτός ο πολυλειτουργικός χαρακτήρας της γεωργίας πρέπει να διαφυλαχθεί σε παγκόσμιο επίπεδο ενώ οι όροι άσκησης της θα πρέπει να επιτρέψουν τη διαρκή και συνολική της ανάπτυξη.

Η περαιτέρω ανάπτυξη του εμπορίου των αγροτικών προϊόντων πρέπει να μη θέσει σε κίνδυνο την υγιεινή και ασφάλεια της διατροφής.

η. Η μείωση των δυνατοτήτων παρέμβασης του κράτους στη σύγχρονη οικονομική διαδικασία δεν πρέπει να μας οδηγήσει στην υποβάθμιση ή ακόμη

Συνέχεια από τη σελ. 4

και την απαξίωση του ρόλου του κράτους. Δεν πρέπει να παραβλέπεται ότι σήμερα το εθνικό κράτος (στις περισσότερες τουλάχιστον χώρες) είναι ο ισχυρότερος θεσμός στον οποίο υπάρχουν και λειτουργούν όργανα με άμεση νομιμοποίηση από το λαό. Τα υπερεθνικά όργανα έχουν, στην καλύτερη περίπτωση, έμμεση νομιμοποίηση ενώ στην πράξη λειτουργούν συχνά αυτόνομα και ξεκομμένα από τις επιθυμίες των λαών. Η προσπάθεια των πολιτών για μια καλύτερη εξέλιξη της παγκοσμιοποίησης δεν μπορεί παρά να περνάει κατ' αρχήν μέσα από το εθνικό κράτος και να επιδιώκει τη συνεργασία με άλλα κράτη με σκοπό την επίτευξη των κοινών στόχων. Ειδικότερα ως προς την Ελλάδα, αυτή η συνεργασία με τα άλλα κράτη παίρνει και την ειδικότερη μορφή της συνδιαμόρφωσης της κοινής θέσης της Ε.Ε. στον Π.Ο.Ε.

Θ. Τέλος, ιδιαίτερη σημασία αποκτά και η λειτουργία της κοινωνίας των πολιτών μέσα από τους κοινωνικούς φορείς και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις. Πέρα από τους διεθνείς οργανισμούς και τα κράτη, πρωταγωνιστές της παγκοσμιοποίησης είναι εν τέλει οι επιχειρήσεις, οι εργαζόμενοι, οι αγρότες αλλά και ευρύτερα οι πολίτες με τα επί μέρους ενδιαφέροντα συμμετοχής στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει οι φορείς και οι οργανώσεις αυτές να πιέσουν για μεγαλύτερη διαφάνεια, ενημέρωση και διάλογο από, και με τις εθνικές κυβερνήσεις σε ό,τι αφορά στις διεξαγόμενες διαπραγματεύσεις σε διεθνές επίπεδο.

Εκτός όμως αυτού, η αύξηση της μεταξύ τους συνεννόησης και συνεργασίας, πέραν του παραδοσιακού εθνικού επιπέδου, και σε υπερεθνικό επίπεδο θα διευκολύνει το έργο των κρατών και των διεθνών οργανισμών και θα δημιουργήσει ευνοϊκές συνθήκες για τη δημιουργία ενός επιθυμητού θεσμικού πλαισίου μέσα στο οποίο θα κινηθεί η παγκοσμιοποίηση. Η άμβλυνση των εθνικών διαφορών και η προβολή των πανανθρώπινων αναγκών και συμφερόντων δεν πρέπει να είναι μόνο μία αντανάκλαστική συνέπεια της παγκοσμιοποίησης αλλά πρέπει να είναι και το συνειδητό ζητούμενο μεταξύ των κοινωνιών μέσα από την στενή συνεννόηση των παραγωγικών τους δυνάμεων.

Η Ο.Κ.Ε. ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

«Ευρωπαϊκός Χάρτης για τις Μικρές Επιχειρήσεις» Γνώμη επί της Έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ για τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές

Η Οδηγία 93/13/ΕΟΚ εκδόθηκε με σκοπό την «προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες στις συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ ενός επαγγελματία και ενός καταναλωτή».

Μετά την πάροδο πενταετίας από την έκδοση της εν λόγω Οδηγίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε ένα δημόσιο διάλογο με θέμα την αξιολόγηση και τις μελλοντικές προοπτικές της εν λόγω Οδηγίας. Μετά την ολοκλήρωση του διαλόγου αυτού, η Επιτροπή εξέδωσε στις 27.4.2000 σχετική Έκθεση επί της οποίας γνωμοδότησε η Ο.Κ.Ε. των Ε.Κ., στις 29-30.11.2000.

Η Ο.Κ.Ε. των Ε.Κ. επαινεί την Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και υιοθετεί τις βασικές διαπιστώσεις της, ότι δηλαδή ο τρόπος μεταφοράς της Οδηγίας στα εθνικά δίκαια δεν οδήγησε σε πραγματική εναρμόνιση, ότι η ερμηνεία που έδωσαν τα διάφορα κράτη-μέλη δεν ήταν ενιαία και ότι, τέλος, η αποτελεσματικότητα από την εισαγωγή των νέων νομοθεσιών δεν ήταν ίδια.

Στη συνέχεια, η Ο.Κ.Ε. τοποθετείται επί των βασικότερων ζητημάτων που θέτει η Οδηγία και η εν γένει προβληματική γύρω από το θέμα:

Α. Πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας: Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι θα πρέπει να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας που σήμερα καλύπτει μόνο τις συμβάσεις με τους καταναλωτές. Θα πρέπει να καλυφθούν και οι κατηγορίες εκείνες των συμβάσεων όπου «ένα εκ των μερών δεν έχει την πραγματική δυνατότητα να διαμορφώσει το περιεχόμενο της (σύμβασης), επί ίσοις όροις, με ιδιαίτερη προσοχή στις εμπορικές και βιομηχανικές ΜΜΕ ή άλλα επαγγέλματα και οργανώσεις».

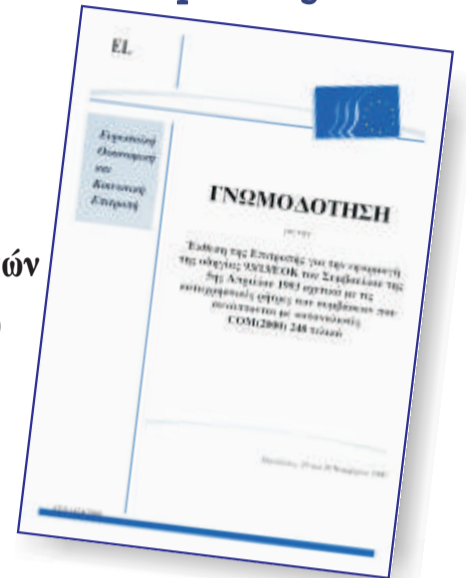
Β. Ο καθορισμός των γενικών αρχών: Είναι αναγκαίο να αποσαφηνισθούν ορισμένες θεμελιώδεις έννοιες όπως η αρχή της διαφάνειας και η αρχή της καλής πίστης. Έτσι, στην πρώτη, απαιτείται να ορισθεί κατά τρόπο αδιαμφισβήτητο ότι οι συμβάσεις είναι άκυρες εάν ο καταναλωτής δεν είχε τη δυνατότητα να τις γνωρίσει και να τις κατανοήσει πριν τη σύναψη

της σύμβασης και ότι αυτές πρέπει να είναι διατυπωμένες κατά τρόπο κατανοητό για έναν «καλό οικογενειάρχη». Ως προς τη δεύτερη αρχή, την καλή πίστη, διαπιστώνεται τεράστια δυσκολία στην προσπάθεια για ενιαία προσέγγιση της έννοιας. Θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια ώστε, αν μη τι άλλο, να υπάρξει εναρμόνιση ανά τομέα (ασφάλειες, τράπεζες, μεταφορές κ.λπ.).

Γ. Η τυπολογία και η φύση των καταλόγων των καταχρηστικών ρητρών: Θα πρέπει να αναθεωρηθούν οι ισχύοντες κατάλογοι των απολύτως απαγορευμένων ρητρών (μαύρος κατάλογος) και των σχετικώς απαγορευμένων με σκοπό να ληφθούν υπ' όψιν τα πορίσματα της μέχρι τώρα εμπειρίας και να βελτιωθεί και να απλοποιηθεί η διατύπωσή τους.

Δ. Φύση της παρατυπίας και οι συνέπειές της: Η Γνώμη επικρίνει τη διάταξη σύμφωνα με την οποία προβλέπει απλώς ότι οι καταχρηστικές ρήτρες «δεν πρέπει να δεσμεύουν τους καταναλωτές» και έτσι έδωσε τη δυνατότητα στα κράτη-μέλη να εξειδικεύσουν τα ίδια τη συγκεκριμένη κύρωση που θα επέρχεται συνεπεία μιας καταχρηστικής ρήτρας. Προτείνεται όπως προβλεφθεί συγκεκριμένη κύρωση και μάλιστα αυτή να λαμβάνεται υπ' όψιν αυτεπαγγέλτως από το δικαστή.

Ε. Οι περιορισμοί του δικαστικού συστήματος και οι δυνατότητες βελτίωσής του: Στη Γνώμη επισημαίνονται διάφορες αδυναμίες του δικαστικού συστήματος των κρατών-μελών (βραδύτητα εκδίκασης, δυνατότητα καταστρατήγησης του συστήματος προς το σκοπό της φαλκίδευσης του δικαιώματος των καταναλωτών κ.λπ.) και προτείνονται: α) η επιβολή κυρώσεων στα κράτη-μέλη που δεν εξασφαλίζουν ταχύτερα και αποτελεσματικότερα ένδικα μέσα, β) η εξέταση του ενδεχομένου μία δικαστική

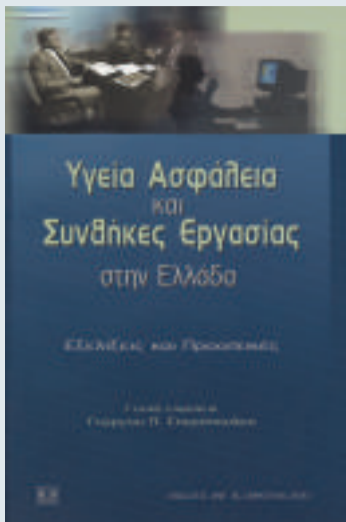
απόφαση, μία συγκεκριμένη σύμβαση να καθίσταται δεσμευτική και για όλες τις παρόμοιες συμβάσεις που χρησιμοποιεί ο ίδιος ο προτείνων τη σύμβαση και γ) η επιβολή της υποχρέωσης δημοσίευσης στα Μ.Μ.Ε. του περιεχομένου της ρήτρας που κρίθηκε καταχρηστική.

Στ. Διοικητικός έλεγχος: Προτείνεται η δημιουργία σε κάθε κράτος ενός «ανεξάρτητου και ενδεδειγμένου οργάνου» που θα «αποφασίζει για τον καταχρηστικό χαρακτήρα ορισμένων ρητρών» και θα έχει «τη δικαιοδοσία να απαγορεύει τη χρήση τους, γενικά, χωρίς τούτο να αποκλείει στους θιγόμενους οργανισμούς τη δυνατότητα προσφυγής στα δικαστήρια για προσβολή της διοικητικής απόφασης».

Ζ. Ο ρόλος του διαλόγου μεταξύ επαγγελματιών και καταναλωτών: Τονίζεται στη Γνώμη η ανάγκη διαλόγου μεταξύ των εκπροσώπων των καταναλωτών και επαγγελματιών και αυτών μεταξύ τους, προκειμένου να υπάρξει προληπτική αποτροπή των καταχρηστικών ρητρών. Οι όποιες συμφωνίες επέλθουν, δεν θα πρέπει βέβαια να έχουν το χαρακτήρα εναρμονισμένων πρακτικών ούτε να δημιουργούν μηχανισμούς διαιτησίας αλλά περισσότερο να αποβλέπουν στη σύνταξη κωδίκων δεοντολογίας που μεταξύ άλλων θα περιλαμβάνουν και υποδείγματα συμβάσεων.

Τέλος, επισημαίνεται ότι η ανωτέρω Γνώμη δίχασε σοβαρά την Ο.Κ.Ε. των Ε.Κ. και είναι χαρακτηριστικό ότι έγιναν πολλές ψηφοφορίες για διάφορα σημεία της Γνώμης. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η θέση για επέκταση του πεδίου εφαρμογής και πέραν των καταναλωτικών συμβάσεων πέρασε με ψήφους 51 έναντι 48 και 4 αποχές.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

«Υγεία, Ασφάλεια και Συνθήκες Εργασίας στην Ελλάδα. Εξελίξεις και Προοπτικές»

Γενική Επιμέλεια: Γιώργος Π. Σπυρόπουλος
Εκδόσεις: Αντ. Σάκκουλα, 2000

Υπό την επιμέλεια του Προέδρου του Ινστιτούτου Υγείας, Ασφάλειας και Συνθηκών Εργασίας (ΙΥΑΣΕ), Γ. Σπυρόπουλου και με τη συμμετοχή των ειδικών επιστημόνων Α. Βαλαβανίδη, Ε. Βελονάκη, Α. Καραγεωργίου, Γ. Κουζή, Η. Μπανούτσου, Π. Παπαδόπουλου, Π. Σουρτζή, Ν. Σαραφόπουλου και Ρ. Φακιολά, εκδόθηκε μία ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα μελέτη για το πάντα επίκαιρο ζήτημα της υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας (ΥΑΕ). Η μελέτη αυτή φιλοδοξεί να καλύψει ένα μεγάλο κενό σε ένα τομέα ζωτικής σημασίας για την Ελλάδα: τις συνθήκες υγείας και ασφάλειας που επικρατούν στους χώρους εργασίας και το ρόλο της Πολιτείας, των επιχειρήσεων, των εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων, του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας και των ειδικευμένων στη μελέτη των συνθηκών εργασίας επιστημόνων, στη βελτίωση των συνθηκών αυτών.

Η διάρθρωση της μελέτης είναι η ακόλουθη. Μετά από σύντομες εισαγωγικές παρατηρήσεις σχετικά με την υιοθετούμενη ορολογία, το βιβλίο διαιρείται σε τέσσερα κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζει τις εξελίξεις του οικονομικού, κοινωνικού και θεσμικού πλαισίου της υγείας, ασφάλειας και των συνθηκών εργασίας στην Ελλάδα. Η κατάσταση στο εθνικό επίπεδο περιγράφεται στα τέσσερα τμήματα του δεύτερου κεφαλαίου της μελέτης: δημόσιοι οργανισμοί και υπηρεσίες στον τομέα της υγείας, ασφάλειας και συνθηκών εργασίας, εθνική πολιτική σε αυτόν τον τομέα, δραστηριότητες των επαγγελματικών οργανώσεων και, τέλος, εκπαίδευση, κατάρτιση, έρευνα και πληροφόρηση. Το τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζει μία γενική εκτίμηση των συνθηκών υγείας και ασφάλειας στους χώρους εργασίας, μία σύντομη ανάλυση των ενδοεπιχειρησιακών υποδομών (τεχνικοί ασφάλειας, γιατροί εργασίας, συμμετοχικές διαδικασίες) στους χώρους της εργασίας και μερικά στοιχεία για τις επιπτώσεις στην ΥΑΕ των νέων επαγγελματικών κινδύνων (νέες τεχνολογίες, νέες μορφές εργασίας). Τέλος, το τέταρτο κεφάλαιο συνοψίζει τις κυριότερες επισημάνσεις της μελέτης και διατυπώνει συγκεκριμένες προτάσεις για μελλοντική δράση. Το κείμενο συμπληρώνουν τελικές διαπιστώσεις και πέντε παραρτήματα (συλλογές νομοθετικών, κανονιστικών και άλλων κειμένων στον τομέα της ΥΑΕ κ.λπ.)

Η μελέτη αυτή αποτελεί αναμφισβήτητα μία πρώτη συμβολή στην περαιτέρω συστηματική έρευνα και τεκμηρίωση της υπάρχουσας κατάστασης στον τομέα της ΥΑΕ στην Ελλάδα και των μέτρων που πρέπει να ληφθούν για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας στη χώρα μας και την αποτελεσματικότερη προστασία της υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων. Έρχεται άλλωστε σε μία ευαίσθητη συγκυρία, όπου αποκαλύπτεται ότι την τελευταία δεκαετία στην Ελλάδα είχαμε κατά μέσο όρο 23.000 με 25.000 εργατικά ατυχήματα κάθε χρόνο και 100 θανάτους συνεπεία των ατυχημάτων αυτών.

Η πληρότητα και η τεκμηρίωση του κειμένου, καθώς και η εμπειρία και η πολυετής ενασχόληση με το αντικείμενο των μελών του ΙΥΑΣΕ που αποτέλεσαν την ερευνητική ομάδα, καθιστούν το έργο αυτό έναν πολύτιμο οδηγό για το μελετητή των εργασιακών σχέσεων. Όμως το βιβλίο απευθύνεται και σε ένα ευρύ αναγνωστικό κοινό: στελέχη και συμβούλους επιχειρήσεων, συνδικαλιστές, επιθεωρητές και γιατρούς εργασίας, συναφείς ειδικότητες (νοσηλεύτες, επόπτες δημόσιας υγιεινής κ.λπ.), τεχνικούς ασφαλείας, εργονόμους, δημοσιογράφους κ.λπ.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

«Οικονομική μεταρρύθμιση: Έκθεση για τη λειτουργία των κοινοτικών αγορών προϊόντων και κεφαλαίων»

COM (2000) 881 τελικό

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε στις 27 Δεκεμβρίου 2000, στις Βρυξέλλες, την τρίτη ετήσια έκθεση με θέμα «Οικονομική μεταρρύθμιση: Έκθεση για τη λειτουργία των κοινοτικών αγορών προϊόντων και κεφαλαίων».

Η Έκθεση τονίζει ότι είναι απαραίτητη η περαιτέρω μεταρρύθμιση των αγορών προϊόντων και κεφαλαίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε η ευρωπαϊκή οικονομία να εκμεταλλευθεί την ευνοϊκή συγκυρία, την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών και να κατορθώσει να αυξήσει δραστικά την απασχόληση, ειδικά τις νέες δυνατότητες και ωφέλειες θα ασφυκτιούν στο στενό πλαίσιο μιας υπερυφιστάμενης ευρωπαϊκής οικονομίας.

Οι τοποθετήσεις αυτές που βασίζονται σε στοιχεία που συνέλεξε η Επιτροπή, έρχονται λίγους μήνες μετά τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια της Λισσαβόνας και της Σάντα Μαρία ντε Φείρα, στα οποία διαμορφώθηκε στρατηγική για το πέρασμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μια οικονομία βασισμένη στη γνώση, τη μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα και τη δημιουργία απασχόλησης. Η Επιτροπή έχει στο μεταξύ δημοσιοποιήσει σειρά προτάσεων για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν προκειμένου τα προαναφερόμενα να γίνουν πράξη. Το δε ειδικό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης, το οποίο έχει προγραμματίσει η σουηδική προεδρία στο μέσο της θητείας της (τέλη Μαρτίου), φιλοδοξεί να είναι αυτό που θα συγκεκριμενοποιήσει και συσχετίσει τους ανωτέρω στόχους.

Η Έκθεση της Επιτροπής υπογραμμίζει ότι υπάρχει γενικός σύγκλιση των τιμών προς τα κάτω στο εσωτερικό της κάθε χώρας, όπως και μεταξύ των διαφορετικών χωρών, ωστόσο τονίζει ότι η τάση μείωσης των τιμών θα είναι δύσκολο να συνεχιστεί εφόσον δεν υπάρξει ταχύτερη απελευθέρωση των αγορών με τη δημιουργία, παράλληλα, ιδιαίτερα αυστηρών και αποτελεσματικών ελεγκτικών και ρυθμιστικών μηχανισμών.

Σύμφωνα με την Επιτροπή, κρίσιμο στοιχείο της ταχείας και ορθής απελευθέρωσης είναι η διευκόλυνση της επιχειρη-

ματικότητας, κυρίως με τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, κ που θεωρείται «κλειδί για ανάπτυξη και την καταπολέμηση της ανεργίας». Το αποφασιστικό στοιχείο στη διαδικασία αυτή, τονίζεται, είναι ο βαθμός στον οποίο το κράτος ενθαρρύνει τη δημιουργία επιχειρήσεων.

Η Επιτροπή αξιολογώντας την κατάσταση που επικρατεί σε 19 χώρες 15 κράτη-μέλη και 4 ανεπτυγμένες χώρες (Η.Π.Α., Ιαπωνία, Καναδάς και Αυστραλία), κατατάσσει την Ελλάδα στις χώρες με τα περισσότερα εμπόδια για την ίδρυση νέων επιχειρήσεων.

Η Έκθεση αποκαλύπτει ότι η δημιουργία μιας νέας επιχείρησης στην Ελλάδα προσκρούει σε μια τεράστια γραφειοκρατία, τη δεύτερη μεγαλύτερη μετά τη Γαλλία, μεταξύ των ανεπτυγμένων χωρών παγκοσμίως. Συγκεκριμένα, απαιτεί 13 διαφορετικές διαδικασίες ενώ τη λιγότερη γραφειοκρατία σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν η Φιλανδία, Σουηδία και Ιρλανδία (4 διαδικασίες) και σε παγκόσμιο επίπεδο ο Καναδάς (2 διαδικασίες).

Σχετικά με τον χρόνο που απαιτείται για τη σύσταση μιας νέας επιχείρησης, η Ελλάδα βρίσκεται στην 8η θέση με 53 εργάσιμες μέρες ενώ οι χώρες στις οποίες οι διαδικασίες είναι ταχύτερες είναι ο Καναδάς (2 ημέρες) και μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Μ. Βρετανία (11 ημέρες).

Όσον αφορά στο κόστος ίδρυσης, η Ελλάδα εμφανίζεται ως η ακριβότερη χώρα στον ανεπτυγμένο κόσμο, καθώς το κόστος (5.451 δολ. Η.Π.Α.- σχεδόν 2 εκατ. δρχ.) ανέρχεται σε 0,48% του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π.

Πέραν της άρσης των οικονομικών και γραφειοκρατικών εμποδίων, η δημιουργία νέων επιχειρήσεων απαιτεί και συγκεκριμένα μέτρα στήριξης του επιχειρηματία στα πρώτα του βήματα. Τρεις κατηγορίες τέτοιων μέτρων που η Επιτροπή ξεχωρίζει ως ιδιαίτερα χρήσιμα, είναι η μείωση του οικονομικού βάρους που συνεπάγεται η σύσταση μιας νέας επιχείρησης, η παροχή υπηρεσιών υποστήριξης επιχειρήσεων και η ενθάρ-

ροση της ασοσολοσησηση. Ωστόσο, η Επιτροπή σημειώνει ότι η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα που στην τριετία 1997-2000 δεν έλαβε κανένα από τα παραπάνω μέτρα, ενώ όλα τα ευρωπαϊκά κράτη έχουν λάβει μέτρα αν όχι και προς τις τρεις κατευθύνσεις τουλάχιστον προς μία από αυτές.

Στο ίδιο πλαίσιο, η Επιτροπή έχει τοποθετήσει τη διάθεση κονδυλίων για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, καθώς από τις επιχειρήσεις του τομέα αυτού αναμένονται στο πλαίσιο της λεγόμενης Νέας Οικονομίας, τα μεγαλύτερα οφέλη και υπενθυμίζει ότι η Ελλάδα είναι η τελευταία στην Ευρώπη στην προώθηση των νέων τεχνολογιών. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι η Ελλάδα το 1997, τελευταίο έτος για το οποίο έχει παράσχει στοιχεία, έχει διαθέσει μόλις το 0,8% των δημοσίων δαπανών της, έναντι του κοινοτικού μέσου όρου που είναι 1,73% και το 0,4% του Α.Ε.Π. έναντι του 0,7% του μέσου κοινοτικού όρου.

Το πλέον ενδεικτικό συμπέρασμα για τις επιπτώσεις που προκύπτουν για τη χώρα είναι ότι δεν μπορεί να προσελκύσει νέες επενδύσεις. Έτσι ενώ οι ενδοκοινοτικές άμεσες επενδύσεις υπερδιπλασιάστηκαν σε αξία την εξαετία 1992-1998, δεν εξαπλώθηκαν ομοιογενώς. Στην έκθεση συμπεραίνεται ότι «οι ξένοι επενδυτές φαίνεται να αποφεύγουν την Ελλάδα και τη Γερμανία, επιδεικνύουν μικρό ενδιαφέρον για τη Γαλλία και την Ιταλία, ενώ έλκονται από το Βέλγιο, την Ολλανδία, το Λουξεμβούργο και τη Μ. Βρετανία».

ΟΙ Ο.Κ.Ε. ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Γνώμη του Ολλανδικού Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου (SER)

«Μεσοπρόθεσμη οικονομική και κοινωνική πολιτική, 2000-2004»

Εκδόθηκε πρόσφατα η Γνώμη του Ολλανδικού Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου (SER) με τίτλο «Μεσοπρόθεσμη οικονομική και κοινωνική πολιτική, 2000-2004».

Το Ολλανδικό Συμβούλιο, αντίστοιχο της ελληνικής Ο.Κ.Ε., διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη χάραξη της δημόσιας πολιτικής της Ολλανδίας και γνωμοδοτεί τακτικά σε μια ευρεία γκάμα θεμάτων. Π.χ. την περίοδο 1999-2000 εξέδωσε Γνώμες για την πολιτική ίσων ευκαιριών, τις συντάξεις και το ασφαλιστικό σύστημα, την ανώτατη εκπαίδευση και πρόγραμμα έρευνας, αγορά και κράτος, ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος, κ.λπ.

Στην Γνώμη που αναφερόμαστε σήμερα, παρουσιάζεται το μοντέλο της χώρας για την οικονομική πολιτική και την ανάπτυξη, η οποία, όπως δηλώνεται, χαρακτηρίζεται από καλές επιδόσεις. Η Ολλανδία έχει επιλύσει τα βασικά διαρθρωτικά προβλήματα, όχι μόνο στην οικονομία με την στενή έννοια, αλλά και στον τομέα της οργάνωσης της αγοράς εργασίας και της καταπολέμησης της ανεργίας (κυρίως με την διάδοση θέσεων μερικής απασχόλησης και την συστηματική χρήση κοινωνικού διαλόγου).

Έτσι η Γνώμη της ολλανδικής Ο.Κ.Ε. υποστηρίζει ότι πλέον οι προτεραιότητες μετατοπίζονται στο πεδίο της πολιτικής παγίωσης των κεκτημένων (consolidation), με εμβάθυνση σε κοινωνικούς τομείς, όπως η ισότητα των φύλων στην εργασία και την βελτίωση της πρόσβασης των εθνοτικών μειονοτήτων στο κοινωνικό και οικονομικό σύστημα (πάνω σ' αυτό το ζήτημα η ολλανδική Ο.Κ.Ε. έχει εκδώσει και ειδική γνωμοδότηση με τίτλο «Δημιουργώντας και προάγοντας

την συμμετοχή στην απασχόληση των εθνοτικών μειονοτήτων», SER 2000, η οποία είναι στην διάθεση της ελληνικής Ο.Κ.Ε. και πιθανώς να τύχει σχολιασμού σε επόμενα τεύχη).

Πρέπει να τονιστεί πάντως, η ιδιαιτερότητα του ολλανδικού μοντέλου, το οποίο βασίζεται σε πολλαπλές κοινωνικές συνεννοήσεις, «πυλώνες» και διαπραγματεύσεις, εντασσόμενο σε μια ευρύτερη παράδοση της κεντρικής Ευρώπης, με κάποιες εγχώριες αποχρώσεις λόγω της ιδιομορφίας της Ολλανδίας.

Ακόμα όμως και έτσι, όπως παρατήρησε ο εκπρόσωπος της Ολλανδικής εργοδοτικής πλευράς σε πρόσφατο συνέδριο στην Αθήνα, χρειάστηκαν «αίμα, δάκρυα και ιδρώτας» για να επιτευχθεί, ακόμα και στην Ολλανδία, το μοντέλο αυτό. Πάντως, και ο εκπρόσωπος των ολλανδικών συνδικάτων εξήρε το μοντέλο και επαίνεσε ιδιαίτερα την πολιτική της μερικής απασχόλησης.

Αξίζει όμως να επισημάνουμε ότι οι αποδοχές της μερικής απασχόλησης στην Ολλανδία πλησιάζουν αυτές της πλήρους απασχόλησης.

Ετήσια Σύνοδος των Προέδρων και των Γενικών Γραμματέων των Ο.Κ.Ε. των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Χάγη

Συνέχεια από τη σελ. 1

σε τέσσερις (4) θεματικούς άξονες:

- Γνώμες για τη Διεύρυνση της Ε.Ε.
- Επαφές με θεσμούς Κοινωνικού Διαλόγου στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη
- Εντυπώσεις σχετικά με τον Κοινωνικό Διάλογο στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη
- Συστάσεις

Όσον αφορά στον πρώτο θεματικό άξονα παρουσιάστηκαν οι γνώμες των Ο.Κ.Ε. σχετικά με τις προετοιμασίες που απαιτούνται από την Ε.Ε. αλλά και από τα υποψήφια κράτη-μέλη ενόψει της επικείμενης διεύρυνσης. Ενδεικτικά, οι Ο.Κ.Ε. της Γαλλίας, του Βελγίου και της Πορτογαλίας συμφώνησαν στην ανάγκη για πρόοδο της πολιτικής ολοκλήρωσης μέσω της ενίσχυσης των υπερεθνικών στοιχείων της Ε.Ε.

Στο δεύτερο θεματικό άξονα έγιναν δύο παρατηρήσεις σχετικά με τις επαφές με την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη: Πρώτον, μόνο η Ο.Κ.Ε. των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων φαίνεται να καλύπτει ένα μεγάλο εύρος χωρών και δεύτερον, εκτός από τις επαφές της ελληνικής Ο.Κ.Ε. και της ευρωπαϊκής Ο.Κ.Ε., οι περισσότερες φαίνεται να είναι περιστασιακές.

Στον τρίτο θεματικό άξονα τονίστηκε ότι οι περισσότερες Ο.Κ.Ε. συμφωνούν ότι ο Κοινωνικός Διάλογος στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη βρίσκεται ακόμη στα πρώτα του βήματα και τον ακολουθεί μια βαριά κληρονομιά από το παρελθόν: πατερναλιστικό κράτος και αδύναμη κοινωνία των πολιτών.

Οι συστάσεις που έγιναν αφορούν στα μέσα με τα οποία ο Κοινωνικός Διάλογος μπορεί να ενισχυθεί.

Στο σημείο αυτό τα Συμβούλια πρότειναν:

- την ανταλλαγή πληροφοριών
- την ενίσχυση διμερών επαφών
- την αύξηση της εμπλοκής των υποψηφίων χωρών στις τρέχουσες συζητήσεις (forum) της Κοινότητας για τον Κοινωνικό Διάλογο.

Για το θέμα της συνεργασίας των Ο.Κ.Ε. μέσω του Internet είχε προηγηθεί στις 13 Νοεμβρίου 2000, στις Βρυξέλλες, Συνάντηση των αρμόδιων στελεχών της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των Ο.Κ.Ε. των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη διάρκεια της Συνάντησης προετοιμάστηκε η παρουσίαση του project "CESlink" που έγινε στη Χάγη. Στη συνέχεια συζητήθηκαν τεχνικές λεπτομέρειες για την εύρυθμη και αποτελεσματικότερη λειτουργία της νέας κοινής περιοχής (site) της Ο.Κ.Ε. των Ε.Κ. και των εθνικών Ο.Κ.Ε. Τονίστηκε η θετική συμβολή και η συνεισφορά όλων των συμμετεχόντων στελεχών από τις εθνικές Ο.Κ.Ε. Τέλος, αποφασίστηκε ότι πολύ σύντομα το project "CESlink" θα είναι έτοιμο να τεθεί σε λειτουργία.

'Εκφραση Γνώμης Πρωτοβουλίας της Ο.Κ.Ε. για το «Δημογραφικό Ζήτημα»

Ο κ. Κ. Κόλλιας, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής, και το Προεδρείο της Ο.Κ.Ε.

Συνήλθε τη Δευτέρα 11 Δεκεμβρίου 2000 η Ολομέλεια της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.), προκειμένου να εκφράσει Γνώμη Πρωτοβουλίας για το «Δημογραφικό Ζήτημα».

Η Γνώμη της Ο.Κ.Ε. ξεκινά με την διαπίστωση ότι τόσο στην Ευρώπη, όσο και στην Ελλάδα, έχουν σημειωθεί τις τελευταίες δεκαετίες δημογραφικές εξελίξεις με κύριο χαρακτηριστικό την μείωση των γεννήσεων και την αύξηση των μεγαλύτερων ηλικιακών ομάδων. Η χώρα μας, μάλιστα, παρουσιάζει μία από τις χαμηλότερες επιδόσεις στην Ευρώπη, σε ό,τι αφορά στην γονιμότητα και την ηλικιακή ανανέωση του πληθυσμού.

Θα μπορούσε κανείς να περιμένει μια φυσική αντιστροφή των τάσεων αυτών στο μέλλον, ή να μην ανησυχεί ιδιαίτερα, προσβλέποντας στην εισροή μεταναστών για την αναπλήρωση του τμήματος του εργατικού δυναμικού που γηράσκει. Διότι, βέβαια, μια επιμονή των τάσεων προς την κατεύθυνση της μείωσης των γεννήσεων και της γήρανσης αποτελεί σοβαρό πρόβλημα. Αφορά τη δυναμικότητα και προσφορά εργατικού δυναμικού, την επιβάρυνση των ασφαλιστικών και υγειονομικών συστημάτων, ενώ άπτεται και θεμάτων, όπως η εθνική άμυνα.

Όμως, αφενός οι επιστημονικές προγνώσεις για την εξέλιξη των τάσεων αυτών είναι δυσμενείς, όπως δείχνεται στην Γνώμη, αφετέρου δεν είναι δυνατόν μια δημογραφική πολιτική να στηριχτεί μόνο στον παράγοντα μετανάστευση.

Σε αρκετές χώρες της Ε.Ε. έχουν γίνει προσπάθειες τόνωσης της «γονιμότητας», αλλά εν καιρώ επικράτησε η αντίληψη ότι αυτού του είδους οι «επεμβατικές» πολιτικές δε μπορούν να έχουν άμεσο αντίκτυπο, δεδομένου ότι το πρόβλημα έχει δομικά πολιτιστικά χαρακτηριστικά. Έτσι, συχνά προτάσσονται «συνοδευτικές» πολιτικές, που προσπαθούν να αγκαλιάσουν ολόπλευρα το πρόβλημα, συναρτώντας τη δημογραφική πολιτική, με τη

στενή έννοια, με μια ευρύτερη κοινωνική πολιτική, και μάλιστα σε τομείς, όπως η ισότητα των φύλων, η προστασία της μητρότητας, κ.λπ. Ταυτόχρονα δίνεται έμφαση στη συγκράτηση των μεγάλων ηλικιακών ομάδων στην αγορά εργασίας, προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα ελλείμματα που προκύπτουν από την γήρανση («πολιτικές ενεργούς γήρανσης»).

Στη χώρα μας έχει κατά καιρούς επισημανθεί το πρόβλημα. Ιδιαίτερα στην δεκαετία του 1990 άνοιξε περισσότερο η σχετική συζήτηση. Η ασκηθείσα όμως πολιτική ήταν δημογραφική με τη στενή έννοια κυρίως, επικεντρωμένη σε κίνητρα, υπό μορφή επιδομάτων και διαφόρων ελαφρύνσεων, προς τις πολύτεκνες οικογένειες. Τόσο η υφιστάμενη νομοθεσία η οποία κωδικοποιείται και παρατίθεται σε παράρτημα της Γνώμης όσο και οι προτάσεις νόμου που έχουν κατατεθεί, κινούνται κατά βάση προς αυτή την κατεύθυνση.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.) αποφάσισε να τοποθετηθεί επί αυτών των ζητημάτων, θεωρώντας σημαντικό και πολύπλευρο το δημογραφικό πρόβλημα. Πράγματι, εκτός από τις πολιτικές ενίσχυσης της γονιμότητας, ανοίγεται ένα ευρύ πεδίο με μεγάλη σημασία για τις μείζονες κοινωνικές και οικονομικές επιλογές αυτής της χώρας.

Η Γνώμη της Ο.Κ.Ε. ανοίγει τη σχετική συζήτηση με αυτά τα συναρτώμενα προς τη δημογραφία ζητήματα, τα αίτια και τις επιπτώσεις τους σε διάφορους τομείς (αγορά εργασίας, υγεία, ασφαλιστικό, μετανάστευση).

Συνεχίζει με την ανάλυση διαφόρων τύπων δημογραφικής πολιτικής, όπως προκύπτουν από τη διεθνή πρακτική και επιστημονική έρευνα. Προσεγγίζει δε τα πρότυπα πολιτικής, αλλά και τις «προβολές» πληθυσμού για το μέλλον, όπως διατυπώνονται από έγκυρους επιστημονικούς κύκλους και κέντρα δημογραφικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό διατυπώνονται εναλλακτικά σενάρια, που αποτυπώνονται και σε πίνακες παραρτήματος.

Βασικές για την Ο.Κ.Ε. είναι οι διακρίσεις:

- α) μεταξύ «επεμβατικών» και «συνοδευτικών» πολιτικών,
- β) μεταξύ πολιτικών ενίσχυσης της γονιμότητας και προσαρμογής των τρεχόντων δημογραφικών χαρακτηριστικών και
- γ) μεταξύ πολιτικών που επιδιώκουν τη μεταβολή συμπεριφορών των ζευγαριών και πολιτικών που λαμβάνουν σοβαρότερα υπόψη τους τη δομική φύση του προβλήματος και προσπαθούν να λειτουργήσουν με βάση τη σύγχρονη κοινωνική δομή.

Η Γνώμη της Ο.Κ.Ε. καταλήγει με προτάσεις για τις μελλοντικές αρχές που θα πρέπει να διέπουν μια σύγχρονη, κατά τη γνώμη της, δημογραφική πολιτική. Οι προτάσεις αυτές, αν και δεν είναι εξαντλητικές, δεδομένου ότι διάφορες πτυχές του ζητήματος συνιστούν διακριτές τομεακές πολιτικές, επί των οποίων η Ο.Κ.Ε. έχει τοποθετηθεί, ή θα τοποθετηθεί σύντομα, συνιστούν ωστόσο ένα σφαιρικό πλαίσιο δημογραφικής πολιτικής το οποίο διαρθρώνεται σε τρεις άξονες: Προτάσεις για παρεμβατικές πολιτικές, προτάσεις για συνοδευτικές πολιτικές και προτάσεις ερευνητικού περιεχομένου.

Η Ο.Κ.Ε. ελπίζει ότι το πλαίσιο ανάλυσης που προτείνει θα βοηθήσει στην καλύτερη προσέγγιση του δημογραφικού ζητήματος στη χώρα μας. Το κείμενο της Γνώμης, αν και σχετικά μακρό, περιέχει ευδιάκριτες ενότητες, οι οποίες κατευθύνουν τον αναγνώστη στις περιοχές ενδιαφέροντός του.

Ωστόσο, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι το πολύπλευρο ζήτημα της δημογραφικής πολιτικής δεν εξαντλείται σε ένα κείμενο. Επιβάλλεται να αναπτυχθεί και στην χώρα μας σοβαρή και ολοκληρωμένη έρευνα, μέσα από την οποία θα προκύψουν όλα εκείνα τα στοιχεία που σήμερα απουσιάζουν. Μάλιστα στην Ολομέλεια προτάθηκε να ακολουθήσει και άλλη γνωμοδότηση, με σκοπό την εμβάθυνση σε επί μέρους δημογραφικές πολιτικές.

«Σχέδιο Περιφερειακής και Αγροτικής Ανάπτυξης 2000-2006»

Δημόσια Συζήτηση στη Βέροια

Πάνω: Ο Αντιπρόεδρος της Ο.Κ.Ε.
Δεξιά: Το πάνελ της Δημόσιας Συζήτησης

Δημόσια συζήτηση με θέμα «Σχέδιο Περιφερειακής και Αγροτικής Ανάπτυξης 2000-2006» πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 15 Δεκεμβρίου 2000, στη Βέροια. Την εκδήλωση διοργάνωσε η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ημαθίας.

Από την Ο.Κ.Ε. της Ελλάδος παρευρέθηκαν οι κ.κ. Δημήτριος Πολίτης, Αντιπρόεδρος (Β' Ομάδα), Γρηγόρης Παπανίκος, Γενικός Γραμματέας και η κα Μάρθα Θεοδώρα, Υπεύθυνη Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων.

Ο κ. Πολίτης παρουσίασε τη Γνώμη της Ο.Κ.Ε. «Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης», ενώ στο πολυπληθές ακροατήριο της εκδήλωσης διανεμήθηκε ενημερωτικό υλικό για την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος.

6η Ευρωμεσογειακή Σύνοδος Κορυφής των Ο.Κ.Ε.

Συνέχεια από τη σελ. 1

«Έκθεση για τις Καινοτόμες Πολιτικές στις Μικρομεσαίες και Βιοτεχνικές Επιχειρήσεις, από την οπτική γωνία της αειφόρου ανάπτυξης, της χρηματοδότησης και της πρόσβασης στην πληροφόρηση», που επεξεργάστηκαν η Ο.Κ.Ε. των Ε.Κ., με τη συνεργασία των Ο.Κ.Ε. του Μαρόκου και της Ιταλίας και των εκπροσώπων των κοινωνικών φορέων της Μάλτας και της Τουρκίας.

Τα βασικά συμπεράσματα της συζήτησης των δύο θεμάτων, όπως καταγράφηκαν στην Τελική Δήλωση είναι τα ακόλουθα:

Όσον αφορά στο πρώτο θέμα, εισηγήτρια του οποίου από την ελληνική Ο.Κ.Ε. ήταν η κα Μ. Γιαννακούρου, επισημάνθηκε το χαμηλό επίπεδο κατάρτισης στους αγρότες, η μείωση και γήρανση του ενεργού αγροτικού πληθυσμού και οι δυσκολίες στην εξασφάλιση ιδιοκτησίας και χρηματοδότησης.

Σχετικά με το επίπεδο κατάρτισης ενδεικτικά προτείνονται τα ακόλουθα:

- Η εξασφάλιση μιας βάσιμης γενικής εκπαίδευσης στις αγροτικές περιοχές, ιδιαίτερα ανάμεσα στις γυναίκες, με σκοπό η γενική αυτή εκπαίδευση να εξελιχθεί σε αγροτική εκπαίδευση.
- Η εγκαθίδρυση δικτύων πλη-

ροφόρησης προσβάσιμων σε κάθε αγρότη με σκοπό τη διάδοση της γνώσης και την προώθηση της ιδέας της αειφόρου ανάπτυξης.

Αναφορικά με το δεύτερο θέμα, επισημάνθηκε ότι γενικά στις μεσογειακές χώρες, οι Μικρομεσαίες και Βιοτεχνικές Επιχει-

ρήσεις τείνουν να καινοτομούν χωρίς να συμμετέχουν σε ερευνητικές δραστηριότητες αλλά εφαρμόζοντας καινοτόμες ιδέες που αναδύονται μέσα από τη συνεργασία με πελάτες και προμηθευτές.

Τα σημαντικότερα εμπόδια για την εφαρμογή των καινοτόμων πολι-

τικών είναι η ανεπαρκής πρόσβαση σε στρατηγικές μεθόδους πληροφόρησης και οι δυσκολίες στη συνεργασία με εξωτερικά ερευνητικά κέντρα. Επίσης, σημαντικό πρόβλημα είναι η έλλειψη ειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού και η απουσία υπηρεσιών προσαρμοσμένων στις ανάγκες των μικρών επιχειρήσεων.

Προτείνονται μέτρα για την ενίσχυση της έρευνας και της ανάπτυξης (μεταφορά τεχνολογίας στα πεδία της παραγωγής και στο management, ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης σε αντικείμενα που σχετίζονται με τις νέες τεχνολογίες κ.λπ.).

Τέλος, αποφασίστηκε ότι η επόμενη Ετήσια Σύνοδος Κορυφής θα πραγματοποιηθεί στην Αλγερία και θα έχει δύο θέματα προς συζήτηση:

- «Το Διεθνές Εμπόριο και η Κοινωνική Ανάπτυξη», η επεξεργασία του οποίου ανατέθηκε στην Ο.Κ.Ε. των Ε.Κ., με τη συνεργασία των Ο.Κ.Ε. της Γαλλίας, της Ελλάδας, της Ισπανίας, του Λιβάνου και του Μαρόκου.
- «Το Εξωτερικό Χρέος των Νοτίων Χωρών της Μεσογείου», η επεξεργασία του οποίου ανατέθηκε στην Ο.Κ.Ε. Ιταλίας, με τη συνεργασία των Ο.Κ.Ε. της Αλγερίας και της Τυνησίας.

Έκφραση Γνώμης της Ο.Κ.Ε. επί των Σχεδίων Νόμου «Βελτίωση και Εκσυγχρονισμός του Εθνικού Συστήματος Υγείας»

Συνήλθε την Πέμπτη 28 Δεκεμβρίου 2000 η Ολομέλεια της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.), προκειμένου να εκφράσει Γνώμη επί των Σχεδίων Νόμου του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας με θέμα: α) «Βελτίωση και Εκσυγχρονισμός του Εθνικού Συστήματος Υγείας» και β) «Σώμα Επιθεωρητών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.) και άλλες διατάξεις».

α) «Βελτίωση και Εκσυγχρονισμός του Εθνικού Συστήματος Υγείας»

Είναι ευρέως αποδεκτό σήμερα ότι το Εθνικό Σύστημα Υγείας στη χώρα μας εμφανίζει πολλά προβλήματα δυσλειτουργίας και αδιαφάνειας που πηγάζουν από μια μη ολοκληρωμένη οργάνωση και λειτουργία, χαμηλή αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα, περιφερειακές ανισότητες και χαμηλή ποιότητα προσφερόμενων υπηρεσιών. Η κατάσταση αυτή ουσιαστικά φαλκιδεύει ένα από τα βασικότερα δικαιώματα του πολίτη, την υγεία, και δεν μπορεί να συνεχισθεί.

Το παρόν Σχέδιο Νόμου αποτελεί το πρώτο από μια σειρά νομοθετημάτων, των οποίων ο διακηρυσσόμενος στόχος είναι μια ολοκληρωμένη μεταρρύθμιση του Εθνικού Συστήματος Υγείας. Η Ο.Κ.Ε. σημειώνει ότι αυτό είναι το πρώτο από μία σειρά από νομοθετικές παρεμβάσεις που χρειάζεται να γίνουν στο Εθνικό Σύστημα Υγείας καθώς θίγει μία μόνο πτυχή του προβλήματος. Εκφράζεται η ευχή όπως και τα υπόλοιπα νομοθετήματα να τεθούν σε κοινωνικό διάλογο και εν τέλει σε εφαρμογή εντός του προσεχούς δμήνου. Μόνο όταν δημοσιοποιηθούν όλα τα Σχέδια Νόμου, θα είναι δυνατόν για την Ο.Κ.Ε. να προβεί σε μία συνολική αποτίμηση της επιχειρούμενης μεταρρύθμισης του Ε.Σ.Υ.

Σε σχέση τώρα με το συγκεκριμένο Σχέδιο Νόμου, η Ο.Κ.Ε. κρίνει ότι περιέχει θετικά στοιχεία, μεταξύ των οποίων τα σημαντικότερα είναι τα εξής:

1α. Με τις διατάξεις του Σχεδίου Νόμου επιδιώκεται η περιφερειακή συγκρότηση του Ε.Σ.Υ. με την ίδρυση και λειτουργία περιφερειακών συστημάτων υγείας ανά περιφέρεια.

Η περιφερειακή αυτή αποκέντρωση (η οποία προβλεπόταν και από το ν. 1397/83 αλλά με λιγότερο σαφή τρόπο, και εν πάση περιπτώσει,

Πάνω:
Το Προεδρείο και ο
Γενικός Γραμματέας
της Ο.Κ.Ε.
Αριστερά:
Οι κ.κ. Κ. Κεφάλας
και Στ. Λαιμός,
Μέλη της
Εκτελεστικής
Επιτροπής
της Ο.Κ.Ε.

ουδέποτε εφαρμόστηκε) αναμένεται να επιφέρει καλύτερη αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών υγείας, καθώς θα επιτρέπει την ανίχνευση και αποτύπωση των πραγματικών αναγκών υγείας του πληθυσμού. Εκφράζεται η ελπίδα ότι αυτή τη φορά, η περιφερειακή οργάνωση του Ε.Σ.Υ. πράγματι θα υλοποιηθεί.

Α' Άποψη: «Για να γίνει αποτελεσματική όμως η οργάνωση και η λειτουργία των νοσοκομείων, θα πρέπει η περιφερειακή οργάνωση του Ε.Σ.Υ. να συνοδευθεί από τη μετατροπή των νοσοκομείων σε μονομετοχικές εταιρείες των οποίων τη μόνη μετοχή θα έχει το Περιφερειακό Συμβούλιο Υγείας (βλ. ανάλογη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 4 περ. ιη του Σχεδίου Νόμου) ή έστω σε Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου. Με αυτό τον τρόπο, από τη μια θα διαφυλαχθεί ο δημόσιος χαρακτήρας της υγείας που κανείς δεν αμφισβητεί από την άλλη όμως θα δοθεί η αναγκαία εκείνη ευελιξία που χρειάζονται τα νοσοκομεία για να επιτελέσουν το σημαντικό κοινωνικό τους έργο».

Β' Άποψη : «Η αποτελεσματικότητα της λειτουργίας των νοσοκομείων εξαρτάται από το συνολικό πλέγμα που διέπει τον τρόπο διοίκησης και λειτουργίας τους, την οικονομική τους στήριξη και τη διαφάνεια και τον έλεγχο της διαχείρισης του συστήματος. Η υγεία είναι ύψιστο κοινωνικό αγαθό, αποτελεί βασική προτεραιότητα της Πολιτείας σύμφωνα με το Σύνταγμα και πρέπει να έχει δια-

σφαλισμένη τη διαφάνεια, την αξιοπιστία και να τελεί υπό την άμεση κρατική ευθύνη και τον κοινωνικό έλεγχο. Προεξάρχον στοιχείο μιας τυχόν ανωνυμοποίησης προβάλλεται η αναδεικνύεται η λογική του κέρδους που μπορεί να προέλθει μέσα από την εμπορευματοποίηση της υγείας, κάτι που είναι ασύμβατο με το δημόσιο και κοινωνικό χαρακτήρα της που όλοι αποδεχόμαστε.»

1β. Θετικά κρίνεται και η προσπάθεια εισαγωγής της επιστημονικής διοίκησης και διαχείρισης στα κρατικά νοσοκομεία, προσπάθεια η οποία όμως δεν θα πρέπει να μείνει στα χαρτιά όπως συνέβη και με το ν. 2519/97 που προέβλεπε το θεσμό των «διοικητών» (“managers”) των νοσοκομείων αλλά οι σχετικές προκηρύξεις των θέσεων ποτέ δεν ολοκληρώθηκαν.

1γ. Τέλος, θετικά κρίνονται οι διατάξεις για την κρίση και την επανάκριση των ιατρών στην πενταετία και τη δεκαετία μετά την οποία επέρχεται η μονιμοποίηση. Η ιδιαιτερότητα του λειτουργήματος του ιατρού επιβάλει τέτοιου είδους κρίσεις. Φυσικά, θα πρέπει να υπάρχουν οι εγγυήσεις ότι αφ' ενός οι κρίσεις θα είναι ουσιαστικές και όχι τυπικές και αφ' ετέρου θα είναι αντικειμενικές και δίκαιες.

2α. Η επέκταση της λειτουργίας των νοσοκομείων και τα απογεύματα αποτελεί υπαρκτή κοινωνική ανάγκη και θα πρέπει μία μεταρρύθμιση του Ε.Σ.Υ. να ανταποκριθεί στην ανάγκη αυτή. Ο συγκεκριμένος όμως τρόπος που επιλέγεται με τις σχετικές

διατάξεις ενέχει τον κίνδυνο να δημιουργηθούν άνισες καταστάσεις, τόσο στους ασθενείς, όσο και στους ιατρούς, ενώ είναι και αμφίβολο εάν θα υπάρξει ικανοποιητική ανταπόκριση από επαρκή αριθμό ιατρών.

Για το λόγο αυτό, προτείνεται να εξετασθεί η επέκταση του ωραρίου λειτουργίας των νοσοκομείων και τα απογεύματα, με αντίστοιχη ρύθμιση των όρων εργασίας των ιατρών, προς τους οποίους βεβαίως θα δοθούν κίνητρα και σε επίπεδο αποδοχών.

Όσον αφορά στις ειδικότερες ρυθμίσεις της εν λόγω διάταξης, ιδιαίτερα αρνητικά κρίνεται η πρόβλεψη της καταβολής από τον ασθενή αμοιβής για την επίσκεψη, κάτι που αναιρεί μία βασική αρχή του Ε.Σ.Υ. Η διάταξη θα πρέπει να απαλειφθεί.

2β. Σε σχέση με τις αποδοχές, επισημαίνεται ότι το υπό κρίση Σχέδιο Νόμου δεν θίγει καθόλου το θέμα της σύνδεσης της αμοιβής των ιατρών με την αποδοτικότητα (με τον καθορισμό συγκεκριμένων ποιοτικών δεικτών), ζήτημα το οποίο είναι πλέον ώριμο προς αντιμετώπιση.

2γ. Ένα άλλο θέμα που δεν θίγεται από το Σχέδιο Νόμου είναι η ανάγκη αξιολόγησης των Νοσοκομείων ως οργανισμών. Θα πρέπει να θεσπισθούν μετρήσιμα κριτήρια μέτρησης της αποδοτικής και αποτελεσματικής λειτουργίας των νοσοκομείων (π.χ. ποσοστά θνησιμότητας, επαναληψιμότητα των ιατρικών πράξεων, χρόνος αναμονής μέχρι τη διενέργεια χειρουργικών επεμβάσεων κ.λπ.).

και «Σώμα Επιθεωρητών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.) και άλλες διατάξεις»

Παράλληλα με τις παρατηρήσεις αυτές, η Ο.Κ.Ε. είναι υποχρεωμένη να επισημάνει ότι τα θετικά σημεία του Σχεδίου Νόμου κινδυνεύουν να αποδυναμωθούν στην πράξη από τον προβλεπόμενο τρόπο διάρθρωσης και διοίκησης των περιφερειακών υπηρεσιών υγείας και των υπαγόμενων σε αυτές μονάδων παροχής υπηρεσιών υγείας. Ειδικότερα, διατυπώνονται οι ακόλουθες παρατηρήσεις:

3α. Με τις σχετικές διατάξεις του Σχεδίου Νόμου, επέρχεται περισσότερο μια περιφερειακή υπερσυγκέντρωση αρμοδιοτήτων και εξουσιών παρά μια περιφερειακή αποκέντρωση. Οι αρμοδιότητες του Δ.Σ. και του Προέδρου των νοσοκομείων μεταβιβάζονται στο Δ.Σ. και στον Πρόεδρο-Γενικό Διευθυντή του ΠΕ.Σ.Υ. Η περιφερειακή αποκέντρωση έχει μεν την έννοια της ανεξάρτησης και της αυτοτέλειας από την Κεντρική Διοίκηση αλλά οφείλει να στηρίζεται στην εσωτερική αποκέντρωση, στην αποκέντρωση δηλαδή σε τοπικό επίπεδο.

Οι αποκεντρωμένες μονάδες του ΠΕ.Σ.Υ. πρέπει να έχουν ουσιαστική διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, γεγονός που δεν φαίνεται να διασφαλίζεται με την "αποψίλωση" των αρμοδιοτήτων τους και τη μεταφορά τους στο Δ.Σ. του ΠΕ.Σ.Υ.

3β. Η οργάνωση και λειτουργία των νοσοκομείων ως αποκεντρωμένων και ανεξάρτητων μονάδων του ΠΕ.Σ.Υ. με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια δεν προκύπτει από τις διατάξεις του παρόντος νομοσχεδίου, καθώς σε αυτές τις διατάξεις δεν αναφέρονται εκτεταμένες και ουσιαστικές αρμοδιότητες.

Ομοίως, ο Διοικητής του νοσοκομείου δεν εξοπλίζεται με τις αρμοδιότητες εκείνες που θα του επιτρέψουν πραγματικά να παίξει τον προωθητικό ρόλο που η κοινωνία αναμένει από το θεσμό αυτό. Για να μπορεί να ανταποκριθεί στο «Συμβόλαιο Αποδοτικότητας» θα πρέπει πραγματικά να έχει αρμοδιότητες Διοικητή.

3γ. Μια τρίτη παρατήρηση, γενικού περιεχομένου, είναι ότι απουσιάζουν οποιεσδήποτε αναφορές σε οικονομοτεχνικές μελέτες κοστολόγησης των προτεινόμενων μέτρων καθώς και απουσία πρόβλεψης και εκτίμησης της προσδοκώμενης αποτελεσματικότητάς τους. Ως εκ τούτου, διατυπώνεται προβληματισμός ως προς τον τρόπο και το εύρος εφαρμογής των διατάξεων αυτών καθώς και της αποτελεσματικότητάς τους.

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί στα

θετικά του Σχεδίου Νόμου το γεγονός ότι περιέχει αναλυτικές διατάξεις και αποφεύγει τη συνηθισμένη πρακτική να παραπέμπονται σημαντικά ζητήματα σε ρύθμιση με έκδοση Προεδρικού Διατάγματος ή Υπουργικής Απόφασης.

β) «Σώμα Επιθεωρητών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.) και άλλες διατάξεις»

Το Σχέδιο Νόμου έρχεται να αντιμετωπίσει μία υπαρκτή ανάγκη του Εθνικού Συστήματος Υγείας. Αρκετά από τα προβλήματα χαμηλής ποιότητας παρεχομένων υπηρεσιών, μη δικαιολογημένων δαπανών κ.λπ. δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν αποκλειστικά από εσωτερικούς μηχανισμούς ελέγχου των νοσοκομείων, καθώς συχνά συμπίπτει η ιδιότητα του ελέγχοντος και του ελεγχόμενου, ενώ βεβαίως υπάρχει, σε ένα βαθμό, και η κακώς εννοούμενη νοοτροπία της συναδελφικής αλληλεγγύης.

Ένας τέτοιος μηχανισμός θα πρέπει να διέπεται από ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά και αρχές που θα διασφαλίζουν την αποτελεσματική λειτουργία του:

α. Να θεσπισθεί μία σειρά από ασυμβίβαστα που θα διασφαλίζουν το ανεπηρέαστο της κρίσης των ελεγκτικών οργάνων.

β. Να εξοπλισθούν οι Επιθεωρητές με ορισμένες υπηρεσιακές εγγυήσεις (π.χ. προστασία από αδικαιολόγητες μεταθέσεις, λήξη απόσπασης από άλλη υπηρεσία) που θα τους επιτρέπουν να επιτελούν το έργο τους με αδέσμευτο τρόπο.

γ. Να κατοχυρωθεί θεσμικά το απόρρητο των πληροφοριών που θα

συλλέγουν οι Επιθεωρητές. Φυσικά, το απόρρητο αυτό δεν θα ισχύει έναντι της Διοίκησης του Σώματος, της πολιτικής ηγεσίας του εποπτεύοντος Υπουργείου και των διωκτικών/δικαστικών αρχών.

δ. Να δημιουργηθούν διαδικασίες ελέγχου του ελεγκτικού έργου των Επιθεωρητών.

Έχοντας διατυπώσει τις ανωτέρω βασικές αρχές που έχουν καθολική εφαρμογή σε κάθε σώμα με σοβαρές ελεγκτικές αρμοδιότητες, η Ο.Κ.Ε. προχωράει στην αξιολόγηση του συγκεκριμένου Σχεδίου Νόμου.

Κατ' αρχήν, αξιολογείται θετικά η επιλογή του νομοθέτη να συστήσει ένα Σώμα Επιθεωρητών Υγείας και Πρόνοιας που θα αποτελείται από στελέχη με αποκλειστικό καθήκον την επιθεώρηση των μονάδων παροχής υπηρεσιών υγείας.

Οι διατάξεις όμως του συγκεκριμένου Σχεδίου Νόμου, και κυρίως αυτές που αφορούν τη στελέχωση και τις αρμοδιότητες του Σώματος Επιθεωρητών, υποδηλώνουν ότι βασικός προσανατολισμός του Σώματος θα είναι ο έλεγχος και η καταστολή φαινομένων κακοδιοίκησης και διαφθοράς. Ο στόχος αυτός είναι βέβαια πολύ κρίσιμος, πλην όμως εξ ίσου και ίσως περισσότερο σημαντικός είναι ο στόχος για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών υγείας. Ο στόχος αυτός, αν και διακηρύσσεται στους στόχους του υπό ίδρυση Σώματος, δε δείχνει να εξυπηρετείται επαρκώς από τις διατάξεις του Σχεδίου Νόμου.

Υπό το πρίσμα της ανωτέρω παρατήρησης, επισημαίνεται ότι η αποτελεσματική λειτουργία του Σώματος αυτού θα απαιτήσει εξαιρετικές

γνώσεις των νέων τεχνολογιών και των νέων γνωστικών αντικειμένων της επιστήμης και ιδιαίτερα στους τομείς της Πληροφορικής, Τηλεϊατρικής, Διασφάλισης Ποιότητας, Αναλυτικής Λογιστικής και Κοστολόγησης κ.λπ. Για το λόγο αυτό, προτείνεται να εμπλουτισθεί το Σώμα Επιθεωρητών και με ειδικούς επιστήμονες που να διαθέτουν τις απαραίτητες σπουδές και εμπειρία.

Οι εξουσίες που δίδονται στους Επιθεωρητές είναι εκτεταμένες και βέβαια αυτό δικαιολογείται από την ανάγκη να είναι αποτελεσματικοί στο έργο τους. Παρά ταύτα, θα πρέπει να υπάρξουν οι θεσμικές δικλείδες ασφαλείας για να αποφευχθούν ή έστω να κατασταλούν φαινόμενα κατάχρησης εξουσίας από ένα Σώμα με τόσες εξουσίες.

Για το λόγο αυτό, προτείνεται η σύσταση εντός του Σώματος αυτού, αυτοτελούς Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου με αρμοδιότητα τη διερεύνηση καταγγελιών κατά των Επιθεωρητών.

Οι εκτεταμένες εξουσίες για τις οποίες ήδη έγινε λόγος αλλά και ο καίριος ρόλος του Σ.Ε.Υ.Υ.Π. σε ένα τόσο βασικό άξονα κοινωνικής πολιτικής όπως είναι η Υγεία και η Πρόνοια επιβάλλουν την ύπαρξη και κοινωνικού ελέγχου. Κατά τα πρότυπα του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας (Ν. 2639/98, άρθρο 13), θα πρέπει να συσταθεί ένα εποπτικό όργανο που θα υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας, το οποίο θα διατυπώνει γνώμη για τον προγραμματισμό δράσης του Σ.Ε.Υ.Υ.Π., τον προγραμματισμό εκπαίδευσης, την ετήσια έκθεση πεπραγμένων του Σώματος και θα εισηγείται για την έκδοση των αναγκαίων κανονιστικών ρυθμίσεων με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας του Σώματος και την εξασφάλιση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών. Στο όργανο αυτό θα εκπροσωπούνται οι κοινωνικοί φορείς (εργοδότες, εργαζόμενοι και ανεξάρτητοι επαγγελματίες/αγρότες).

Τέλος, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ιδιαίτερα θετικό το γεγονός ότι και αυτό το Σχέδιο Νόμου, όπως και το προηγούμενο, ρυθμίζει εξαντλητικά τα θέματα και δεν παραπέμπει συχνά σε προεδρικά διατάγματα και υπουργικές αποφάσεις για ζητήματα που συχνά είναι πολύ σημαντικά.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.) οργάνωσε Δημόσια Συζήτηση με θέμα **“Κοινωνικός Αποκλεισμός - Φτώχεια στην Ελλάδα - Περιφερειακή Ανάπτυξη”**.

Η Δημόσια Συζήτηση πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 25 Νοεμβρίου 2000 και ώρα 18:30 στο Ξενοδοχείο “FILOXENIA”, στην Καλαμάτα, με αφορμή την έκφραση Γνωμών της Ο.Κ.Ε. για τις “Ενισχύσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική και Περιφερειακή Ανάπτυξη της χώρας”, το “Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης” και τη “Φτώχεια στην Ελλάδα”.

Η εκδήλωση ξεκίνησε με χαιρετισμό που απηύθυνε ο κ. Δημήτριος Δράκος, Νομάρχης Μεσσηνίας καθώς και εκπρόσωποι Πολιτικών Κομμάτων και Φορέων.

Ακολούθησε παρουσίαση του έργου της Ο.Κ.Ε. από το Γενικό Γραμματέα της, κ. Γρηγόριο Παπανίκο.

Στη συνέχεια έγινε η παρουσίαση της Γνώμης που εξέφρασε η Ο.Κ.Ε. επί του Σχεδίου Νόμου **“Ενισχύσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική και Περιφερειακή Ανάπτυξη της χώρας”** του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, από τον κ. Δημήτριο Κυριαζή, Αντιπρόεδρο (Α' Ομάδα) και τ. Πρόεδρο του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.).

Στη Γνώμη αυτή η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η πολιτική των «κινήτρων» για ενίσχυση των Ιδιωτικών Επενδύσεων, ως μέσο οικονομικής αναπτυξιακής πολιτικής, θεωρείται αναγκαία.

Στόχοι όπως η διατήρηση ενός πλαισίου ελκυστικών κινήτρων για την πραγματοποίηση παραγωγικών επενδύσεων, η διασύνδεση των κινήτρων με την απασχόληση, οι μικρότερες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και η αναπόφευκτη μείωση της δημοσιονομικής επιβάρυνσης είναι επιβεβλημένοι στην ελληνική οικονομία και η εκπλήρωσή τους θα την καταστήσει ανταγωνιστικότερη.

Η Ο.Κ.Ε. όμως επισημαίνει ότι στο όνομα του δημοσιονομικού περιορισμού, σε αρκετές επιμέρους περιπτώσεις, αποθαρρύνονται επενδυτικές πρωτοβουλίες, χρήσιμες για την Εθνική Οικονομία.

Η Ο.Κ.Ε. διαπιστώνει επίσης την ουσιαστική συρρίκνωση της διάθεσης πόρων για το γεωργικό τομέα μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου, η οποία άρχισε με το Ν.1892/90 και συνεχίζεται σε μεγαλύτερη έκταση. Και τούτο μάλιστα ενόψει της σχεδιαζόμενης αναθεώρησης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.).

Η Ο.Κ.Ε. πιστεύει ότι ένας αποτελεσματικός αναπτυξιακός

«Κοινωνικός Αποκλεισμός - Φτώχεια στην Ελλάδα - Περιφερειακή Ανάπτυξη»

ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

νόμος πρέπει να κινείται στους παρακάτω άξονες:

- Συμβολή στην ενίσχυση ανταγωνιστικών παραγωγικών δραστηριοτήτων και στην αύξηση του ΑΕΠ, παράγοντες που κατατείνουν στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.
- Διατήρηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των υφιστάμενων παραγωγικών δραστηριοτήτων.
- Παροχή ενός πλαισίου ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων της χώρας προς την κατεύθυνση των συγκριτικά ανταγωνιστικών τρόπων παραγωγής, αφού πρώτα προσδιοριστεί η έννοια της μικρομεσαίας επιχείρησης.
- Εισαγωγή κλαδικών στόχων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, που θα καταστήσουν αποτελεσματικά τα κίνητρα για παραγωγικές επενδύσεις.

Στη συνέχεια της Δημόσιας Συζήτησης έγινε παρουσίαση των τριών Γνωμών που εξέφρασε η Ο.Κ.Ε. για την **“Περιφερειακή Ανάπτυξη”** από τον κ. Παναγιώτη Αλεξόπουλο, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ο.Κ.Ε. και Πρόεδρο του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος.

Ο κ. Αλεξόπουλος αναφέρθηκε στην υλοποίηση του Γ'ΚΠΣ, τη σημαντικότερη αναπτυξιακή ολοκληρωμένη παρέμβαση στη χώρα, για την περίοδο 2000-2006.

Τόνισε ότι ο ρόλος που καλούνται να διαδραματίσουν οι κοινωνικές και παραγωγικές δυνάμεις της περιφέρειας της χώρας μας είναι ιδιαίτερα κρίσιμος στο πλαίσιο του σχεδιασμού-επανασχεδιασμού και υλοποίησης των Σχεδίων Περιφερειακής Ανάπτυξης, λόγω του ότι η διαδι-

κασία είναι διαφοροποιημένη σε σχέση με εκείνη που ακολουθήθηκε στο Β'ΚΠΣ. Ο κ. Αλεξόπουλος δήλωσε ότι η ένταξη της χώρας μας στην ΟΝΕ και η νομισματική πολιτική που ακολουθήθηκε τα τελευταία χρόνια προώθησε τη σύγκλιση της ελληνικής οικονομίας με τις χώρες της ζώνης του Ευρώ. Η περιφερειακή ανάπτυξη, ειδικότερα στις φθίνουσες περιοχές, απαιτεί να ενισχυθούν οι τοπικοί θεσμοί και τα όργανα άσκησης αναπτυξιακής πολιτικής. Από τα 16 τρις δρχ. που θα διατεθούν στην προγραμματική περίοδο 2000-2006, τα 9 τρις δρχ. προέρχονται από το Γ'ΚΠΣ, 3,5 τρις δρχ. από εθνική συμμετοχή και 3,5 τρις δρχ. ως συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα.

Στη συνέχεια ο κ. Αλεξόπουλος ανέλυσε το νόμο 2860/2000 σχετικά με τη θεσμοθέτηση των διοικητικών αρχών στις οποίες συμμετέχουν εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων, ώστε να αντιμετωπισθούν έγκαιρα τα ζητήματα που θα προκύψουν από την πορεία της υλοποίησης των δράσεων του Γ'ΚΠΣ, πράγμα που αποτελεί σημαντική καινοτομία και αναμένεται να αντιμετωπίσει ορισμένες θεσμικές και διαδικαστικές ελλείψεις που είχαν διαπιστωθεί κατά την υλοποίηση του Β'ΚΠΣ. Η παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα γίνεται πλέον σε εποπτικό επίπεδο. Τέλος, η συνεργασία μεταξύ των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων και της τοπικής περιφερειακής διοίκησης αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τον επιτυχή σχεδιασμό και επανασχεδιασμό των έργων, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Στη συνέχεια της Δημόσιας Συζήτησης έγιναν παρεμβάσεις επί των

θεμάτων “Περιφερειακή Ανάπτυξη” και “Ιδιωτικές Επενδύσεις για την Οικονομική και Περιφερειακή Ανάπτυξη της χώρας” από τον επίκουρο καθηγητή και Προϊστάμενο Διοίκησης Μονάδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κ. Σταύρο Χρήσιμο του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας.

Ακολούθησε η παρουσίαση της Γνώμης Πρωτοβουλίας της Ο.Κ.Ε. με θέμα **“Η Φτώχεια στην Ελλάδα”** από τον κ. Κωνσταντίνο Κόλλια, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ο.Κ.Ε. και Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Με την παρούσα Γνώμη, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επιχειρεί να συμβάλει στην εξέταση του φαινομένου της φτώχειας από μία πολιτική και κοινωνική σκοπιά, επιδιώκοντας να δώσει το έναυσμα για έναν ευρύτερο διάλογο με στόχο τον εντοπισμό όλων εκείνων των παραγόντων, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και επιστημονικών, που μπορούν να δώσουν μία θετική προοπτική στην αντιμετώπιση του φαινομένου.

Η συζήτηση αυτή σήμερα, στις αρχές της πρώτης δεκαετίας του 21^{ου} αιώνα, είναι ιδιαίτερα επίκαιρη. Στην παρούσα χρονική συγκυρία η φτώχεια έχει αποκτήσει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τα οποία οξύνουν τις συνέπειες τόσο για τους ευρισκόμενους σε φτώχεια όσο και για το ευρύτερο πολιτικό και κοινωνικό μας σύστημα. Είναι δε πιθανόν, αυτά τα χαρακτηριστικά, δεδομένων των δρομολογούμενων, αναπόφευκτων αλλαγών στην ελληνική οικονομία, να ενταθούν στο προσεχές μέλλον εάν δεν ληφθεί εγκαίρως μέριμνα.

Η αντιμετώπιση αυτού του ίδιων των

Συνέχεια από τη σελ. 12

προβλήματος δεν αποτελεί μέριμνα μόνο των πολιτικών φορέων ούτε μπορεί να αφεθεί στην κοινωνική πίεση μόνο των ίδιων των ενδιαφερομένων. Οι κοινωνικοί φορείς, παρακινούμενοι από το αίσθημα της κοινωνικής αλληλεγγύης, αλλά και συναισθανόμενοι τις ευρύτερες συνέπειες της φτώχειας για το σύνολο του πληθυσμού και τη συνοχή της κοινωνίας, οφείλουν να εντάξουν τη φτώχεια στην πολιτική και κοινωνική ημερήσια διάταξη της χώρας μας.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι επιβάλλεται, πλέον, η συνολική αντιμετώπιση της φτώχειας και των συνεπειών της στην Ελλάδα, με τη χάραξη ολοκληρωμένης πολιτικής και την εφαρμογή συγκεκριμένης στρατηγικής, με βάση τις κατωτέρω αρχές:

1. Το πρόγραμμα για την καταπολέμηση της φτώχειας, δεν μπορεί να στηρίζεται αποκλειστικά στις πολιτικές κοινωνικής πρόνοιας. Αντιθέτως, το πρόγραμμα κατά της φτώχειας, είναι ένα πολυσύνθετο πρόγραμμα που πρέπει να συνδέεται οργανικά με τις:

- επί μέρους εκφάνσεις της αναπτυξιακής πολιτικής
- πολιτικές για τη γεωργική ανάπτυξη
- (ενεργητικές και παθητικές) πολιτικές της αγοράς εργασίας
- πολιτικές κοινωνικής ασφάλειας
- πολιτικές εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης
- πολιτικές υγείας
- πολιτικές εναντίον του κοινωνικού αποκλεισμού
- πολιτικές κοινωνικής πρόνοιας, στέγασης και ενίσχυσης της παιδικής ηλικίας και της μητρότητας
- περιφερειακές πολιτικές

2. Ο σχεδιασμός μιας σύνθετης συνολικής πολιτικής κατά της φτώχειας προϋποθέτει:

- μια προσπάθεια εξαντλητικής διερεύνησης και εντοπισμού των πραγματικών αιτιών που έχουν παραγάγει ή παράγουν τη φτώχεια στην Ελλάδα,
- αποδοχή μιας συγκεκριμένης μεθοδολογίας μέτρησης της φτώχειας που θα οδηγήσει σε:

α) μέτρηση της έκτασης της φτώχειας: πόσα άτομα βρίσκονται κάτω από το αποδεκτό «όριο φτώχειας»,

β) μέτρηση της έντασης ή του βάθους της φτώχειας: πόσα άτομα βρίσκονται κάτω από το όριο έσχατης ένδειας,

γ) μέτρηση του βαθμού κρισιμότη-

τας της φτώχειας: συνδυασμός έκτασης και έντασης φτώχειας με συνεκτίμηση όμως, και του τρόπου διασποράς των ενισχύσεων της φτώχειας ανάμεσα στους φτωχούς.

3. Οποιοσδήποτε σχεδιασμός αντιμετώπισης της φτώχειας, οφείλει να έχει διπλή διάσταση:

- πρώτον, κατασταλτική που σημαίνει λήψη μέτρων άμεσης ανακούφισης των φτωχών και παροχής σε αυτούς της δυνατότητας ικανοποίησης των επείγουσών αναγκών τους και
- δεύτερον, προληπτική που σημαίνει την αξιοποίηση των δυνατοτήτων και ευκαιριών μείωσης της φτώχειας μέσω πολιτικών ελαχιστοποίησης των ανισοτήτων και της περιθωριοποίησης συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων.

4. Βασικό εργαλείο για την καταπολέμηση της φτώχειας αποτελεί η πολιτική του «ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος» (guaranteed minimum income).

Η συμβολή του «ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος» στην καταπολέμηση της φτώχειας, δεν πρέπει να εξαντλείται στην απλή παροχή οικονομικής βοήθειας προς τους φτωχούς. Αντιθέτως, η πολιτική του «ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος» οφείλει να λειτουργεί στο πλαίσιο μιας συνολικής πολιτικής που θα στοχεύει στη οικονομική και κοινωνική επανένταξη όσων λαμβάνουν αυτήν την παροχή. Η συνολική αυτή πολιτική πρέπει να συντίθεται από τις αρχές της πολιτικής για την απασχόληση και την αντιμετώπιση της ανεργίας, της πολιτικής εκσυγχρονισμού των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και της πολιτικής κατά του κοινωνικού αποκλεισμού.

5. Σταθερή στόχευση μιας αποτελεσματικής πολιτικής κατά της φτώχειας, αποτελεί τέλος η δημιουργία εθνικής υποδομής σε αναλυτικά στοιχεία που να αναφέρονται στις περιφερειακές και κοινωνικές διαστάσεις του φαινομένου (π.χ. έκταση έντασης, παράγοντας άμβλυνσης της φτώχειας στην Ελλάδα κ.λπ.).

Στη συνέχεια έγιναν παρεμβάσεις επί του θέματος "Η Φτώχεια στην Ελλάδα" από τον Διευθυντή της Σχολής Δημόσιας Διοίκησης & Οικονομίας και καθηγητή της Διοίκησης Μονάδας Υγείας & Πρόνοιας, Δρα Σωτήρη Σούλη του Τ.Ε.Ι. Αθηνών.

Ακολούθησαν τοποθετήσεις από το ακροατήριο και συζήτηση.

4η ετήσια Συνάντηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδος με τις Νομαρχιακές Οικονομικές και Κοινωνικές Επιτροπές

Πραγματοποιήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 2000 η 4η ετήσια Συνάντηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.) με τις Νομαρχιακές Οικονομικές και Κοινωνικές Επιτροπές (Ν.Ο.Κ.Ε.), στην Καλαμάτα.

Στη Συνάντηση συμμετείχαν εκπρόσωποι από 13 Ν.Ο.Κ.Ε. που έχουν συσταθεί στην Ελλάδα, και συγκεκριμένα οι Ν.Ο.Κ.Ε. Άρτας, Δράμας, Έβρου, Ευβοίας, Ηλείας, Ημαθίας, Καβάλας, Κιλκίς, Μαγνησίας, Μεσσηνίας, Ξάνθης, Τρικάλων, Φλώρινας, καθώς και εκπρόσωποι από 4 Ν.Α., και συγκεκριμένα οι Ν.Α. Αργολίδας, Ηρακλείου, Ρεθύμνου και Φθιώτιδας.

Από την Ο.Κ.Ε. Ελλάδος συμμετείχαν ο καθηγητής κ. Ανδρέας Κιντής, Πρόεδρος, ο κ. Δημήτριος Κυριαζής, Αντιπρόεδρος, οι κ.κ. Κωνσταντίνος Κόλλιας και Παναγιώτης Αλεξόπουλος, Μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής, οι κ.κ. Γεώργιος Κανελλόπουλος και Ιωάννης Κωνσταντινίδης, Μέλη της Ολομέλειας, και ο κ. Γρηγόρης Παπανίκος, Γενικός Γραμματέας.

Στη διάρκεια της Συνάντησης απηύθυνε χαιρετισμό ο κ. Δημήτριος Δράκος, Νομάρχης Μεσσηνίας, ενώ ο κ. Κόλλιας παρουσίασε εισήγηση με θέμα «Ν.Ο.Κ.Ε.: Ο θεσμός και η χρηματοδότησή του».

Από τις εισηγήσεις και τις τοποθετήσεις που έγιναν προέκυψαν τα ακόλουθα:

- Να γίνουν επαφές με τους αρμόδιους κυβερνητικούς φορείς (Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδος), ώστε να εξασφαλιστεί μία σταθερή χρηματοδότηση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό και να αποκτήσουν οι Ν.Ο.Κ.Ε. την απαραίτητη οικονομική ανεξαρτησία.

- Να υπάρξει συνεργασία με όλες τις τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις της χώρας και να καταβληθεί προσπάθεια ώστε να συσταθούν Ν.Ο.Κ.Ε. σε όλες τις Ν.Α. της Ελλάδος.

Συνήλθε τη Δευτέρα 6 Νοεμβρίου 2000 η Ολομέλεια της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.), προκειμένου να εκφράσει Γνώμη επί του Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Οικονομικών με θέμα «Φορολογικές ελαφρύνσεις και απλουστεύσεις και άλλες διατάξεις».

Στη Συνεδρίαση παρέστη ο Γενικός Διευθυντής Φορολογίας Εισοδήματος του Υπουργείου Οικονομικών, κ. Δ. Κουνάδης.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος είχε και κατά το παρελθόν την ευκαιρία να διατυπώσει την άποψή της για την ακολουθητέα φορολογική πολιτική. Συγκεκριμένα με τις υπ' αριθ. 5 (Μάιος '96), 7 (Ιανουάριος 1997) και 35 (Σεπτέμβριος 1999) Γνώμες είχε διατυπώσει τις ακόλουθες αρχές:

α. Δίκαιη κατανομή του φορολογικού βάρους ανάλογα με τη φοροδοτική ικανότητα των πολιτών.

β. Για τον προσδιορισμό του φορολογικού βάρους, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η μετακύλιση και το σημείο τελικής επίπτωσης του φόρου.

γ. Οι φόροι θα πρέπει να επιλέγονται έτσι ώστε να ελαχιστοποιείται η επίπτωσή τους στις οικονομικές δραστηριότητες των πολιτών.

δ. Το φορολογικό σύστημα πρέπει να στοχεύει στην ανταγωνιστικότητα, την ανάπτυξη, και την απασχόληση καθώς και στην εξάλειψη του παραεμπορίου και της παραοικονομίας.

ε. Η διάρθρωση του φορολογικού συστήματος πρέπει να διευκολύνει την άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής για σταθεροποίηση και ανάπτυξη.

στ. Το φορολογικό σύστημα πρέπει να είναι απλό και κατανοητό τόσο στους φοροτεχνικούς υπαλλήλους, όσο και στους φορολογούμενους, να επιτρέπει την εφαρμογή του χωρίς διακρίσεις και να έχει χαμηλό κόστος διαχείρισης.

ζ. Είναι αναγκαία η μείωση της έμμεσης φορολογίας σε σχέση με την άμεση, προκειμένου να εναρμονιστεί η σχέση αυτή με τις

Έκφραση Γνώμης της Ο.Κ.Ε. επί του Σχεδίου Νόμου «Φορολογικές Ελαφρύνσεις και Απλουστεύσεις και άλλες διατάξεις»

Το Προεδρείο της Ο.Κ.Ε. με τον κ. Δ. Κουνάδη

αντίστοιχες σχέσεις που ισχύουν στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές οικονομίες. Υπενθυμίζεται ότι με βάση στοιχεία του 1999, οι έμμεσοι φόροι στην Ελλάδα συμμετείχαν με ποσοστό 68%, έναντι 32% που είναι η συμμετοχή των άμεσων φόρων. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση η σχέση είναι αντίστροφη αυτής που ισχύει στην Ελλάδα.

η. Η χρήση άμεσων επιδοτήσεων για ενίσχυση ορισμένων ομάδων του πληθυσμού ή συγκεκριμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, είναι προτιμητέα έναντι των φορολογικών απαλλαγών επειδή:

- είναι περισσότερο αποτελεσματική και καλύπτει και εκείνους που δεν έχουν φορολογητέο εισόδημα,
- προκαλεί λιγότερες στρεβλώσεις στην οικονομία,
- το κόστος διαπιστώνεται με ακρίβεια και
- είναι περισσότερο διαφανής.

θ. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι μείζον πρόβλημα αποτελεί ο φοροεισπρακτικός μηχανισμός που σε καθημερινή βάση εφαρμόζει τη φορολογική νομοθεσία στην πρά-

ξη. Η άμεση αναδιοργάνωση των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών, με εκσυγχρονισμό των δομών και υποδομών του, αποτελεί απόλυτα απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού και δίκαιου φορολογικού συστήματος, καθώς και για την εξασφάλιση επαρκών φορολογικών εσόδων. Τίποτα δεν είναι δυνατόν να υποκαταστήσει έναν άρτιο φοροεισπρακτικό μηχανισμό.

ι. Οι σημαντικές μεταβολές που επήλθαν με την εφαρμογή του συστήματος TAXIS, η ανάγκη εναρμόνισης με την κοινοτική φορολογική νομοθεσία, αλλά και οι συχνές νομοθετικές πρωτοβουλίες (που θα πρέπει ωστόσο να περιοριστούν γιατί δημιουργούν σύγχυση περί του τι ισχύει), επιβάλλουν την άμεση κωδικοποίηση της φορολογικής νομοθεσίας και την επικαιροποίηση της κωδικοποίησης αυτής σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Με δεδομένες τις ανωτέρω αρχές, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι το υπό κρίση

Σχέδιο Νόμου, κινείται σε βελτιωτική κατεύθυνση σε σχέση με προηγούμενες νομοθετικές πρωτοβουλίες περιέχοντας κάποιες διατάξεις που ανταποκρίνονται στη φιλοσοφία που πρέπει να διέπουν τη φορολογική πολιτική, χωρίς όμως να μεταβάλλει ουσιαστικά το φορολογικό καθεστώς των χαμηλών και των μεσαίων εισοδηματικών τάξεων, που επωμίζονται το κυριότερο φορολογικό βάρος. Ειδικότερα:

- καταργούνται μια σειρά από έμμεσοι φόροι,
- καταργούνται φόροι που δεν ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες, επιβαρύνουν διαδικαστικά τις φορολογικές υπηρεσίες, αλλά και τους συναλασσόμενους πολίτες και επιχειρήσεις, αποφέροντας δυσανάλογα μικρά έσοδα στο κράτος, και καθιστούν ακόμα πιο περίπλοκη τη φορολογική νομοθεσία και
- καθιερώνεται ένα πάγιο σύ-

Ο κ. Α. Πολίτης, Αντιπρόεδρος της Ο.Κ.Ε.

στημα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των κλιμακίων της φορολογίας εισοδήματος, κάτι που ανταποκρίνεται στη φορολογική δικαιοσύνη και συμβάλει στη σταθερότητα της φορολογικής μας νομοθεσίας.

Παρά τα όποια θετικά βήματα σημειώνονται στο Σχέδιο Νόμου, η Ο.Κ.Ε. διαπιστώνει ότι αυτό δεν ανταποκρίνεται σε γενικότερους αναπτυξιακούς στόχους, δεν συμβάλλει στην αναδιανομή του εισοδήματος, αλλά και δεν πληροί την αρχή της δίκαιης κατανομής του φορολογικού βάρους. Συγκεκριμένα, ενώ ο νομοθέτης προβαίνει - και ορθά - στη μείωση του ανώτατου φορολογικού συντελεστή, γεγονός που ευνοεί τα ανώτερα φορολογικά εισοδήματα (τα οποία ωφελούνται σωρευτικά, καθώς επωφελούνται και από την προβλεπόμενη αύξηση του αφορολογήτου ορίου), καθώς επίσης και στη μείωση του ποσοστού φορολόγησης του εισοδήματος των νομικών προσώπων, δεν προβαίνει σε ανάλογης έκτασης ανακούφιση των χαμηλών και ιδίως των μεσαίων εισοδημάτων, με μέτρα όπως η αναδιάρθρωση των φορολογικών κλιμακίων. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι το Σχέδιο Νόμου πρέπει να προχωρήσει σε αυτή την κατεύθυνση, καθώς και στην περαιτέρω αύξηση του προτεινόμενου αφορολογήτου ορίου.

Επίσης, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι θα πρέπει να επανεξεταστεί, με αφορμή αυτό το Σχέδιο Νόμου, το ζήτημα της φορολόγησης της αποζημίωσης που καταβάλλεται σε περίπτωση από-

λυσης, καθώς επίσης και σε περίπτωση συνταξιοδότησης. Σχετικά υπενθυμίζεται η πρόταση που περιέχεται στην ΕΓΣΕΕ του 2000 (άρθρο 16), σύμφωνα με την οποία θα πρέπει να απαλλάσσεται της φορολογίας η αποζημίωση απόλυσης μέχρι ποσού 10.000.000 δραχμών.

Η Ο.Κ.Ε. σημειώνει θετικά τις διατάξεις που ενισχύουν τις πολυτεχνες οικογένειες (π.χ. άρθρο 2 παρ. 1 για την αύξηση των αφορολογήτων ποσών για αγορά πρώτης κατοικίας για οικογένειες με περισσότερα από 2 τέκνα, άρθρο 3 παρ. 2 για το τεκμήριο από ιδιοκατοίκηση από το 3^ο παιδί και μετά, κ.λπ.) στο πλαίσιο της αντιμετώπισης του γενικότερου δημογραφικού προβλήματος της χώρας.

Επισημαίνεται, όμως, ότι η φορολογική πολιτική, για να είναι ολοκληρωμένη, δεν θα πρέπει να αγνοεί το προφίλ και τις ανάγκες της μέσης φορολογούμενης οικογένειας, η οποία σήμερα αποτελείται συνήθως από τέσσερα μέλη (δύο τέκνα). Οποιαδήποτε πολιτική ενίσχυσης της οικογένειας δεν μπορεί να παραβλέπει αυτή την πραγματικότητα.

Παράλληλα, η Ο.Κ.Ε. διαπιστώνει την ανάγκη να αναγνωρισθεί από το φορολογικό μας σύστημα η ιδιαίτερη σημασία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ως μοχλού ανάπτυξης και δημιουργίας απασχόλησης, σημασία η οποία κατ' επανάληψη έχει τονισθεί τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο. Το παρόν Σχέδιο Νόμου δεν κάνει καμία αναφορά στο θέμα αυτό.

Παράθεση γεύματος της Ο.Κ.Ε. σε εκπροσώπους των Μ.Μ.Ε.

Το μεσημέρι της Δευτέρας 4 Δεκεμβρίου 2000 το Προεδρείο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδος παρέθεσε γεύμα σε εκπροσώπους των Μ.Μ.Ε. στην «Αθηναϊκή Λέσχη».

Στη διάρκεια του γεύματος, στο οποίο παρευρέθηκαν και Μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής και της Ολομέλειας της Ο.Κ.Ε., ο Πρόεδρος της κ. Ανδρέας Κινητής ενημέρωσε τους προσκεκλημένους για το έργο της Ο.Κ.Ε. Επίσης για τη σπουδαιότητα του ρόλου που ο κοινωνικός αυτός θεσμός έχει αναλάβει στο πλαίσιο της Κοινωνίας των Πολιτών, η οποία εδώ και χρόνια έχει αρχίσει να διαμορφώνεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο και όχι μόνο.

«Η Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο ρόλος της Ελλάδος» Ημερίδα στο Ηράκλειο

Στο πλαίσιο των «Δ' Εκδηλώσεων Οικονομικής Σκέψης» που διοργάνωσε το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδας (Τμήμα Ανατολικής Κρήτης), πραγματοποιήθηκε στο Ηράκλειο της Κρήτης, την Παρασκευή 17 Νοεμβρίου 2000, ημερίδα με θέμα «Η Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο ρόλος της Ελλάδος».

Στην εκδήλωση συμμετείχαν οι κ.κ. Μηνάς Σταυρακάκης, Γενικός Γραμματέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σχέσεων ΥΠ.ΕΘ.Ο., Θεόδωρος Κουλουμπής, Πρόεδρος Ελληνικού Ιδρύματος Εξωτερικής Πολιτικής, Νίκος Γιαννής, Δ/ντής «Ευρωπαϊκής Έκφρασης» & Επιστημονικός Συνεργάτης του Πανεπιστημίου Αθηνών, Πάνος Καζάκος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών και Γρηγόρης Παπανίκος, Γενικός Γραμματέας της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδος. Τη συζήτηση συντόνισε ο κ. Αθ. Παπανδρόπουλος, Επίτιμος Πρόεδρος της Ένωσης Ευρωπαίων Δημοσιογράφων. Ο κ. Παπανίκος παρουσίασε τη Γνώμη της Ο.Κ.Ε. με τίτλο «Η Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης», αντίτυπα της οποίας, καθώς και άλλων Γνωμών της Ο.Κ.Ε. διανεμήθηκαν στους συμμετέχοντες.

'Εκφραση Γνώμης της Ο.Κ.Ε. επί του Σχεδίου Νόμου «Προώθηση της Απασχόλησης και άλλες διατάξεις»

Συνήλθε τη Δευτέρα 6 Δεκεμβρίου 2000 η Ολομέλεια της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.), προκειμένου να εκφράσει Γνώμη επί του Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με θέμα «Προώθηση της Απασχόλησης και άλλες διατάξεις». Στη Συνεδρίαση παρέστη ο Υφυπουργός Εργασίας, κ. Χ. Πρωτόπαπας.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε. εξέφρασε κατ' αρχήν την έντονη δυσαρέσκειά της για το γεγονός ότι η Κυβέρνηση απέστειλε στην Ο.Κ.Ε. το νομοσχέδιο με μεγάλη καθυστέρηση, ταυτόχρονα με την κατάθεσή του στη Βουλή, απαξιώνοντας με αυτό τον τρόπο το θεσμικό ρόλο της Ο.Κ.Ε. Η Ο.Κ.Ε. ως κυρίαρχο θεσμικό όργανο του κοινωνικού διαλόγου, επαναλαμβάνει την ανάγκη σεβασμού των αρχών της συλλογικής αυτονομίας και του κοινωνικού διαλόγου, ως αναγκαίων μέσων επίτευξης συναίνεσης μεταξύ των κοινωνικών εταίρων κατά το σχεδιασμό νομοθετικών αλλαγών των εργασιακών σχέσεων. Οι χρονικοί και θεματικοί περιορισμοί που ετέθησαν στους κοινωνικούς εταίρους, παρά την επιθυμία τους να καταλήξουν μόνοι τους σε νομοθετικές προτάσεις, σύμφωνα με τις κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες, το πνεύμα της Συνόδου της Λισσαβόνας και τις ακολουθούμενες από όλα σχεδόν τα κράτη-μέλη της Ε.Ε., πρακτικές κοινωνικής συνεννόησης, αποδυνάμωσαν τον κοινωνικό διάλογο και τις συναινετικές διαδικασίες στη χώρα μας. Δημιούργησαν, επίσης, ερωτηματικά για την αξιοπιστία και τον πρόσφορο χαρακτήρα των προτεινόμενων ρυθμίσεων.

Στους κόλπους της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής καταγράφηκαν δύο διαφορετικές απόψεις, οι οποίες, αν και ανταποκρίνονται σε μία διαφορετική φιλοσοφία αντιμετώπισης των παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας, συγκλίνουν στην άποψη ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις του Σχεδίου Νόμου δεν είναι οι ενδεδειγμένες για τη μείωση της ανεργίας.

Σύμφωνα με την *πρώτη άποψη*, η καταπολέμηση της ανεργίας δε μπορεί να στηρίζεται μόνο σε μέτρα νομοθετικής ή διοικητικής φύσης, που δε συνοδεύονται από διαρθρωτικές παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας, δημιουργία υποδομών, αναβάθμιση της λειτουργίας των μηχανισμών και δομών που παρεμβαίνουν στην αγορά εργασίας, ενίσχυση των πολιτικών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού και σφαιρικές πολιτικές απασχόλησης.

Η προτεινόμενη αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των εργασιακών σχέσεων εκτιμάται ότι δε θα συμβάλει στην αύξηση της απασχόλησης. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις για την κατάργηση της υπερεργασίας, τη γενική αύξηση της αμοιβής των υπερωριών και τη μείωση του εβδομαδιαίου χρόνου εργασίας από 40

Πάνω:
Το Προεδρείο της Ο.Κ.Ε.
και ο Υφυπουργός Εργασίας
κ. Χ. Πρωτόπαπας

Δεξιά:
Ο κ. Ν. Αναλυτής, Μέλος
της Εκτελεστικής Επιτροπής
και ο κ. Χ. Πολυζωγόπουλος,
Μέλος της Ολομέλειας
της Ο.Κ.Ε.

σε 38 ώρες στο πλαίσιο της διευθέτησης, εκτιμάται ότι θα επηρεάσουν αρνητικά το επενδυτικό περιβάλλον, καθώς αυξάνουν σημαντικά το κόστος εργασίας. Η αύξηση αυτή δεν αντισταθμίζεται από τη μείωση των εργοδοτικών εισφορών κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες, η οποία αφορά σε ένα μικρό μέρος εργαζομένων (με τακτικές αποδοχές μέχρι 200.000 δρχ.), οι οποίοι απασχολούνται κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών και όχι στο ανταγωνιστικό τμήμα της βιομηχανίας (όπου, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ του 1998, ο μέσος μηνιαίος μισθός του εργατοτεχνίτη ανέρχεται στις 274.000 δρχ. και του υπαλλήλου στις 430.000 δρχ.) και ειδικότερα στην παραγωγή διεθνώς ανταγωνιστικών προϊόντων.

Επιπλέον, οι σχεδιαζόμενες ρυθμίσεις, προχωρώντας κατά τρόπο ενιαίο σε νομοθετική ρύθμιση θεμάτων που αφορούν στον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων, περιορίζουν την ευελιξία στην οργάνωση της εργασίας και δημιουργούν δυσμενέστερες συνθήκες ανταγωνισμού για τις ελληνικές επιχειρήσεις. Η προτεινόμενη «ευελιξία» διευθέτηση του χρόνου εργασίας, η οποία εμφανίζεται ως νέα διαρθρωτική αλλαγή στην αγορά εργασίας, δεν επιφέρει καμία ουσιαστική μεταβολή στην υφιστάμενη ρύθμιση (άρθρο 3 Ν. 2639/98), την οποία μάλιστα καθιστά περισσότερο δύσκαμπτη. Ούτε, όμως, η διοικητικού χαρακτήρα παρέμβαση της κατάργησης των 5 ωρών υπερεργασίας και της αύξησης του κόστους των υπερωριών (σε 50% των νόμιμων και σε 150% των παράνομων) στις επιχειρήσεις με συμβατικό ωράριο 40 ωρών συμβάλλει στην επιδιωκόμενη ευελιξία της αγοράς εργασίας. Έχει αποδειχθεί ότι οι οργανωμένες επιχειρήσεις, ιδίως οι επιχειρήσεις που εφαρμόζουν υψηλή τεχνολογία, προτιμούν να προσφεύγουν στην υπερωρία, έστω και με υψηλό κόστος, προκειμένου να αξιοποιήσουν το

υψηλών προσόντων ειδικευμένο προσωπικό τους, το οποίο δεν είναι δυνατόν να αντικατασταθεί εύκολα. Εξάλλου, ούτε και στις μικρές επιχειρήσεις το συγκεκριμένο μέτρο θα έχει κάποια αποτελέσματα, αφού αυτές, σε μεγάλο βαθμό, λειτουργούν εκτός κανονιστικού πλαισίου.

Σύμφωνα με τη *δεύτερη άποψη*, οι προτεινόμενες διατάξεις του Σχεδίου Νόμου, χωρίς να συνεισφέρουν ουσιαστικά στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας, εγκυμονούν κινδύνους για την περαιτέρω διόγκωσή της. Τα μέτρα αυτά ανάγουν την ανάγκη μείωσης του κόστους εργασίας σε κύριο εργαλείο πολιτικής και αναπαράγουν την αντίληψη ότι η συμπίεση του άμεσου και έμμεσου εργασιακού κόστους και όχι η αύξηση της παραγωγικότητας και η αναβάθμιση της παραγωγικής διαδικασίας, είναι ο καθοριστικός παράγοντας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Πρέπει να υπογραμμισθεί ότι στην Ελλάδα οι μισθοί βρίσκονται σε χαμηλά επίπεδα (65% της μέσης κοινοτικής αμοιβής) συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε. (με εξαίρεση την Πορτογαλία), το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος είναι σημαντικά χαμηλότερο από τον αντίστοιχο μέσο κοινοτικό όρο (63%), οι κλάδοι με τους υψηλότερους μισθούς είναι οι κλάδοι με το χαμηλότερο μοναδιαίο κόστος εργασίας λόγω υψηλότερης παραγωγικότητας, στους κλάδους έντασης κεφαλαίου το βάρος του κόστους εργασίας στο συνολικό κόστος παραγωγής είναι εξαιρετικά μικρό, ενώ στους κλάδους έντασης εργασίας οι μισθοί είναι εξαιρετικά χαμηλοί. Αντίθετα, η κερδοφορία βρίσκεται σε ανοδική πορεία ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του '80, είναι δε από τις υψηλότερες στην Ε.Ε., τουλάχιστον αναφορικά με τον ιδιωτικό τομέα. Επιπλέον, οι νέες ρυθμίσεις εισάγονται με άξονα την ευελιξία, ενώ έχει

προηγηθεί σειρά νομοθετικών μέτρων (Ν. 1892/1990, 2639/1998) για αύξηση της ευέλικτης εργασίας, τα οποία υπερκαλύπτουν τα σχήματα ευελιξίας της αγοράς εργασίας που έχουν θεσπιστεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Επισημαίνεται ακόμα ότι δεν έχει αντιμετωπιστεί μέχρι τώρα αποτελεσματικά το ζήτημα του ελέγχου της εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας. Ο έλεγχος αυτός παραμένει ανεπαρκής, τη στιγμή μάλιστα που μία από τις βασικές αρχές οργάνωσης μίας ήδη ευέλικτης αγοράς είναι η οργάνωση του ελέγχου της, μέσω των κατάλληλων μηχανισμών. Το ζήτημα αυτό θα πρέπει να αποτελέσει βασική προτεραιότητα οποιασδήποτε κυβερνητικής παρέμβασης στις εργασιακές σχέσεις.

Η κατάργηση της υπερεργασίας και η δραστηκή μείωση των υπερωριών, με αντικίνητρα για τη χρήση τόσο των νόμιμων όσο και των παράνομων υπερωριών, συνιστούν μέτρα που αν και κινούνται σε θετική κατεύθυνση, δεν αρκούν από μόνα τους να επιφέρουν το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα που είναι η μείωση της ανεργίας. Το μέτρο αυτό θα απέδιδε πλήρως, αν συνδυαζόταν με το 35ωρο και σε κάθε περίπτωση με τη σταδιακή μείωση του χρόνου εργασίας, μείωση που έχει να γίνει από τη γενικευμένη εφαρμογή του 40ωρου με την ΕΓΣΣΕ του 1984. Εκτιμάται ότι ο επαναπροσδιορισμός των πολιτικών απασχόλησης στην κατεύθυνση της μείωσης του χρόνου εργασίας θα οδηγήσει σε αύξηση της απασχόλησης, αλλά και σε δικαιότερη κατανομή του παραγόμενου πλούτου υπέρ της εργασίας, χωρίς σημαντικές επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα της εθνικής οικονομίας.

Εξάλλου, μέτρα όπως η αύξηση του ορίου των ομαδικών απολύσεων, οδηγούν ευθέως στην αύξηση των απολύσεων στις επιχειρήσεις από 50 έως 200 εργαζόμενους και στην τροφοδότηση της ανεργίας. Είναι σαφές, άλλωστε, ότι ο δήθεν «εξορθολογισμός» δεν καταλαμβάνει και τις επιχειρήσεις κάτω των 20 εργαζομένων, στις οποίες δεν ισχύει ο θεσμός των ομαδικών απολύσεων και ο αριθμός των ατομικών απολύσεων είναι ανεξέλεγκτος.